

HEDDA GABLER

---

d'Henrik Ibsen

Traducció de Feliu Formosa

Institut del Teatre de la Diputació de Barcel·lona

BIBLIOTECA TEATRAL

BIBLIOTECA TEATRAL

3

HEDDA GABLER

de He i k Ibsen

Traducció de eliu Formosa

INSTITUT DEL TEATRE
DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA
EDICIONS DEL MALL
1985

BIBLIOTECA TEATRAL
INSTITUT DEL TEATRE
DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Palau Güell, carrer Nou de la Rambla, 3 i 5,
08001 - Barcelona

Coberta de Joan Forgas i Xavier Costa

Primera edició: juny 1985

© de la traducció: Feliu Formosa

Propietat d'aquesta edició (inclòs el disseny de la coberta):
Institut del Teatre, de Barcelona

Realització: Edicions del Mall
Apartat 108 - Sant Boi de Llobregat (Barcelona)

Imprès a: Novagràfik, Puigcerdà, 127 - Barcelona
Dipòsit legal: B 29.141-1985
ISBN: 84-7456-264-3

IBSEN

Henrik Ibsen (1828-1906) és un dels autors més influents dins el drama decimonònic, al qual donà un fort impuls revolucionari. A Europa i a tot el món, la crítica social que conté el seu teatre determinà una evolució substancial de l'art dramàtic. Fill d'un comerciant de la localitat noruega de Skien, la seva mare era d'origen alemany. Després d'assistir a l'escola de la seva ciutat natal, entrà d'aprenent en una farmàcia de Grimstad (1844). Del 1849 és la seva primera obra, *Catilina*, de la qual afirmà ell mateix que «en forma de nebuloses insinuacions», contenia ja molts dels temes de la seva producció posterior: «la contradicció entre poder i desig, entre voluntat i possibilitat, humanitat i individu, tragèdia i comèdia». El 1851, Ibsen ingressà com a dramaturg i director escènic al Teatre Nacional de Bergen, on va romandre fins que, el 1857, passà al Teatre Noruec de Cristiania, que acabà fent fallida el 1862. Durant aquests anys, Ibsen escriu una sèrie d'obres on, a través de la història i la llegenda, cerca d'interpretar la identitat del seu poble. Són: *La tomba del guerrer* (1850), *La nit de sant Joan* (1852), *La senyora Inger d'Oestrot* (1854), i els drames romàntics *La festa de Solbaug* (1855) i *Olaf Liljekrans* (1857). *Els herois de Helgoland* (1857) inicia la sèrie d'obres més conegudes d'Ibsen. Basada en la *saga* islandesa, dóna una visió dels personatges llegendaris que divergeix de Hebbel i Wagner, en conferir-los unes «dimensions huma-

nes». En el prefaci, diu: «la meva intenció era únicament la de presentar la nostra vida en temps passats, no el nostre món de llegenda». Durant aquests anys, havia conegut Björnson i havia contret matrimoni amb Susanne Thoresen, filla del rector de Bergen. El 1862 Ibsen passa del Teatre Noruec al «Vell Teatre», també de Cristiania, com a assessor artístic. D'aquest mateix any és la *Comèdia de l'amor*, que mostra la lluita per la veritat que sosté el poeta, immers en un món burgès. L'obra conté elements autobiogràfics. El dramaturg retorna al món de la història noruega amb *Els pretendents de la corona* (1863), drama realista que tracta els conflictes dels personatges sota una òptica shakespeariana i que recorda també els drames de Schiller.

El 1864, Ibsen abandona Noruega («tots estaven contra mi; em van proscriure») i passa a exercir la seva crítica de la història i de l'actualitat des de l'estranger. Viu de beques i d'ajudes d'amics. Resideix durant quatre anys a Itàlia, on escriu *Brand* (1866) i *Peer Gynt* (1867), en les quals el dramaturg es confronta amb els seus compatriotes noruecs. En *Brand*, la rectitud religiosa i moral és portada als límits de la destrucció i l'autodestrucció. Ibsen es basà en un model real, un capellà del seu poble natal, i fou influenciat també per Kierkegaard i la seva lluita contra el cristianisme oficial. *Peer Gynt* vol ser un retrat simbòlic del poble noruec a través de la inestable i inquieta figura del protagonista, a la recerca de la pròpia identitat. A partir del 1868, Ibsen resideix a Alemanya, de primer a Dresden (fins al 1875) i després a Munic (fins al 1891). Del 1869 és la comèdia *La unió dels joves*, sàtira política, precursora de les peces «naturalistes» de crítica social, que tanta fama donaren posteriorment a l'autor. Abans, però, d'iniciar la sèrie de peces naturalistes, escriu *Emperador i Galileu* (1873), drama

en deu actes, que Ibsen considerava l'obra fonamental de la seva vida. La figura de l'emperador romà Julià l'Apòstata, obsedit pel messianisme i el conflicte de dues èpoques, és una vivència íntima d'Ibsen, el qual afirmà: «allò que descriu, en altres formes, ho he viscut jo mateix, i el tema històric que he escollit guarda també una estreta relació amb els moviments de la nostra època». Ja a Munic, s'inicia la sèrie de drames «socials», que connecta, tot ampliant-la, amb la dramaturgia d'algunes obres de l'alemany Hebbel, sobretot les que tenen protagonistes femenines. També fou influenciat per l'obra *Els grans corrents de la literatura europea del segle XIX*, que el crític danès Georg Brandes havia publicat l'any 1871. Aquests drames, que s'inicien amb *Els pilars de la societat* (1877), es caracteritzen per l'enfrontament amb els prejudicis i les formes de dominació de la societat burgesa sobre l'individu, que ha de lluitar per alliberar-se de la «mentida vital» i que de vegades ho paga amb la soledat i fins i tot amb la pròpia vida. Aquests drames van apareixent amb regularitat (aproximadament cada dos anys). *Els pilars de la societat*, que s'inspira en *Una fallida*, de Björnson, planteja el problema de la conducta insincera en la vida comercial. Segueix *Casa de nines* (1879), sobre la igualtat home-dona en la relació matrimonial. La protagonista, Nora, portantveu de la «tesi» de l'autor, principalment en el moment que pren consciència de l'opressió familiar i decideix d'alliberar-se'n, esdevé una de les grans figures del teatre modern. L'obra tingué un enorme ressò a tot el món i donà lloc a una sèrie de moviments i d'associacions «ibsenianes» que compartien els mateixos ideals d'alliberament. Formalment, el text se situa dins el corrent naturalista, tot inserint-se alhora en l'evolució de l'anomenada «pièce bien faite» i tot enriquint-la amb una més gran profunditat psicològica. Les polèmiques a l'entorn del teatre ibsenià es multiplicaren encara amb *Espectres* (1881), que

provocà fortes reaccions en contra. L'obra fou comparada a una «claveguera oberta, una repugnant ferida al descobert, un acte immoral realitzat públicament» (Clement Scott al «Daily Telegraph»). Aquesta actitud és semblant a la que provocà el naturalisme inicial i altres dramaturgs posteriors que s'hi identificaren, com l'alemany Hauptmann (*Abans de l'alba*, 1889). *Espectres* fou estrenada successivament per les grans companyies teatrals naturalistes (*Théâtre Libre*, *Freie Bühne*, teatres independents britànics, etc.) i traduïda al català el 1893 per Pompeu Fabra i Joaquim Casas-Carbó. Els «espectres» que revenen en un moment de seguretat familiar dels protagonistes posen en descobert l'absoluta corrupció sobre la qual se sustenta llur vida i de la qual és víctima innocent el fill, Osvald, pintor i persona d'idees avançades. El personatge condemnat a mort per una malaltia heretada havia aparegut ja a *Casa de nines* (el doctor Rank). Aquesta situació, a *Espectres*, arriba a produir-se justament perquè la mare d'Osvald, la senyora Alving, no va saber enfrontar-se a temps, com la Nora de *Casa de nines*, a una llei i un ordre que ella mateixa defineix com a «causants de tota la desgràcia que hi ha al món». *Un enemic del poble* (1882) conté un dels personatges més significatius d'Ibsen, el doctor Stockmann, enfrontat als interessos econòmics de tot un poble i abocat a la soledat. Segueix *L'ànec salvatge* (1884), en la qual Ibsen opera amb una forta ironia tràgica, ja que la «mentida vital» assegurava en aquest cas unes relacions positives d'un nucli familiar de classe mitjana, el qual viu la tragèdia en descobrir-se la il·legalitat de la filla adolescent, que se suïcida. Ve després *Rosmersholm* (1886), tragèdia de dos éssers nobles que s'enfronten a la mort en no poder superar un passat culpable. I altra vegada Ibsen crea dues figures de dona que obren noves perspectives a la problemàtica matrimonial i d'emancipació femenina, encetada a *Casa de nines*. Es tracta de *La dama del*

mar (1888) i *Hedda Gabler* (1890). Amb aquestes dues obres, culmina el període de teatre social de signe naturalista. Ibsen torna a Noruega el 1891 i hi resta fins a la seva mort.

De *La dama del mar* hi ha una versió recent de Rodolf Sirera, editada dins la col·lecció «El Galliner» d'Edicions 62 (Barcelona 1982), i precedida d'una «Notícia d'Ibsen als Països Catalans». Hi consta l'interès que, ja al 1892, li dedicaren Josep Ixart i Joan Maragall. És cert que Ixart, en el seu treball *Enric Ibsen*, es queixa del retard amb què el dramaturg entrà al nostre teatre. D'aquest text fonamental ens atrau, entre moltes altres coses, l'atenció que el crític dedica a *Hedda Gabler*, estrenada tot just dos anys abans. És curiosa una de les frases d'Ixart: «En un altre drama la dona emancipada resulta un desastre; en *Hedda Gabler*, una monstruositat». És ben lògic que *Hedda Gabler* fos parcialment compresa, ja que la dona fa explotar des de dintre i a cegues el món de la «mentida vital» i l'obra esdevé així el drama de l'emancipació impossible i de la protesta destructora i en certa manera gratuïta. D'aquí la grandesa de Hedda. No oblidem que és una de les dues grans figures femenines de la història del teatre que lamenten específicament, en el text, no poder ser un home; l'altra és Lady Macbeth. L'estudi de la frustració inicial de Hedda, filla d'un general i destra en el maneig de les armes de foc, ens donaria la clau de l'amoralitat radical de la seva conducta, una conducta que li costa la vida després d'acceptar un matrimoni de conveniència, gairebé impel·lida cegament a fer-ho per la seva ètica destructiva i autodestructiva. El personatge de Hedda resulta, en aquest sentit, més convincent que Elida, protagonista de *La dama del mar*, on el conflicte matrimonial és resolt d'una manera no tràgica després d'una acceptació lliure

per part de la dona. En *Hedda Gabler*, en canvi, ens hem d'explicar «l'amoralitat preadulta» que ha estat atribuïda a la protagonista com una situació certament aplicable a la problemàtica femenina en general.

Ja a Noruega, el 1892, Ibsen escriu *Solness, el constructor*, amb què inicia la darrera etapa de la seva obra. Solness és un empresari d'èxit, afeixugat per desgràcies familiars, per una greu sensació de culpa i una gran por a la competència de la joventut. La presència de la jove Hilde Wangel, el transforma; el provoca perquè es llanci ambiciosament a la vida i alhora la hi fa perdre. El caràcter d'autobiografia allegòrica que Maeterlinck atribuï a aquesta obra denota un tombant important dins el teatre d'Ibsen, el qual produí encara tres peces d'una considerable profunditat: *El petit Eyolf* (1894), *Joan Gabriel Borkmann* (1896) i *Quan despertarem d'entre els morts* (1899). Les dues darreres foren traduïdes al català respectivament al 1903 i el 1901, deu i vuit anys després de la versió d'*Espectres* i a molt poca distància de llur data de redacció. En el Prefaci a la versió catalana del *Borkmann*, signat per M. Prozor, llegim: «la impressió que Ibsen rep de la vida i la que ens produeix dramatisant allò que ha vist i experimentat, no ha canviat de naturalesa. A força de cercar el mòbil dels nostres actes, ha arribat a percebre aquests mòbils més clarament que els mateixos actes.» *Joan Gabriel Borkmann* és la tragèdia d'un home arruïnat, que viu reclòs des de fa vuit anys com un «llop malalt», víctima del seu passat i dels seus errors. *Quan despertarem d'entre els morts* penetra encara més dins la consciència dels personatges i s'allunya del naturalisme per assolir un nivell simbòlic que no era pas aliè a algunes obres anteriors de l'autor, com el *Brand* o el *Peer Gynt*. El vell Ibsen analitza la relació entre art i vida,

tot assolint una forma de teatre «poètic» molt ric en suggeriments.

El conjunt de l'obra d'Ibsen influeix d'una manera decisiva en tot el teatre posterior, bé que a Catalunya penetra d'una manera escassa; el seu influx és perceptible en el teatre d'Ignasi Iglesias i sobretot en Joan Puig i Ferrer. Amb tot, la seva figura i les seves idees foren objecte de gran interès i desvetllaren polèmiques des de l'any 1893, en què la companyia d'Antoni Tutau i Carlota de Mena estrenaren *Nora (Casa de nines)*. Després, «amb la marea noucentista, la gegantina figura d'Ibsen es va debilitant» («Notícia d'Ibsen als Països Catalans», en l'edició de *La dama del mar* abans esmentada).

No solament el naturalisme, sinó també el simbolisme i l'impressionisme, tenen Ibsen al darrera. Fóra interminable consignar els moviments del teatre contemporani que no haurien existit sense ell, des del teatre rus al nord-americà. El teatre posterior ha après d'Ibsen la tècnica del desemmascament analític de la culpa passada, l'actitud crítica i la profunda seriositat en el desprietat desvetllament de la problemàtica de la vida contemporània. El teatre d'Ibsen contribueix així mateix a modificar l'art escènic i és representat per companyies i grups renovadors, gràcies sobretot a la nova figura del director, tan brillantment representada pels Antoine, Brahm, i a casa nostra per Adrià Gual. Aquesta influència decisiva és atribuïble en darrer terme a la seva forta personalitat d'escriptor, de creador de conflictes entre éssers humans, equiparable als grans autors de la novella realista del segle XIX. L'any 1880, Ibsen escrivia al traductor alemany del *Peer Gynt* els mots se-

güents: «Cada nova obra ha tingut per a mi mateix la finalitat de servir com a procés espiritual d'alliberament i de purificació. Mai no estem totalment per sobre de la responsabilitat i la culpa compartides dins la societat a la qual pertanyem. Per això una vegada, com a poema-dedicatòria, vaig encapçalar l'exemplar d'un dels meus llibres amb aquests versos:

*«Viure vol dir combatre l'aparició
de potències obscures dins un mateix; escriure,
sotmetre a procés judicial
el propi jo.»*

FELIU FORMOSA

PERSONATGES

DOCTOR JÖRGEN TESMAN, *historiador.*

HEDDA, *la seva muller.*

SENYORETA JULIANE TESMAN, *la seva tia.*

SENYORA ELVSTED.

Conseller BRACK.

EJLERT LÖVBORG.

BERTA, *minyona dels Tesman.*

L'acció, a la villa dels Tesman, situada a l'oest de Cristiania.

ACTE PRIMER

Un saló espaiós, elegantment decorat en tons foscos. Al fons, una porta ampla, de cortinatges recollits, a través de la qual veiem una estança més petita, decorada en un estil semblant. Dins el saló, al costat dret, una porta de dos batents que mena al vestibul. Al costat esquerre, confrontada a l'anterior, una porta vidriera, també amb les cortines obertes; a través dels vidres, és visible la balconada i, més enllà, les arbrades de fulles esgrogüïdes per la tardor.

Al mig del saló, unes cadires al voltant d'una taula ovalada, amb un cobretaula feixuc. A la paret de la dreta, més a prop, una gran estufa de majòlica fosca, una butaca de respatller alt, un escambell entapissat i dos tamborets. Al fons dreta, un sofà en angle davant el qual hi ha una tauleta rodona. A primer terme, esquerra, separat una mica de la paret, un sofà; més enrera, arrambat a la paret i vora la porta vidriera, un piano. A dreta i esquerra de la porta del fons, prestatgeries plenes de figuretes, bibelots, etc.

Dins la segona cambra, a la paret del fons, un sofà amb una taula i algunes cadires; damunt el sofà, el retrat d'un home robust, ja de certa edat, amb uniforme de general. Damunt la taula penja un llum amb globus de vidre translúcid. Al saló, moltes flors en gerros i vasos

repartits pertot arreu. També hi ha poms de flors posats damunt les taules. Els primers raigs de sol del matí entren per la porta vidriera.

La senyoreta JULIANE TESMAN, amb capell i ombrel·la, ve del rebedor. La segueix BERTA, que porta un ram de flors embolcallat en paper. La senyoreta TESMAN és una dama d'uns seixanta-cinc anys, d'aspecte agradable i bondadós. Du un vestit de carrer, de color gris, senzill però correcte. BERTA és així mateix una dona de certa edat, una serventa fidel, trempada i de maneres una mica camperoles.

SRTA. TESMAN (*S'atura a la porta i resta a l'aguait. Després parla en veu baixa.*): Ja ho veig... encara no s'han llevat, oi?

BERTA (*També abaixant la veu.*): Ja li ho deia jo, senyoreta. És que el vapor ha arribat tan tard aquesta nit! I a més, Déu meu Senyor, si sabés quantes coses van haver de treure de les maletes abans que la senyora es fiqués al llit!

SRTA. TESMAN: Sí, sí, deixem-los descansar de gust. Però cal que, quan baixin, puguin respirar l'aire fresc del matí. (*Va cap a la porta vidriera i l'obre de bat a bat.*)

BERTA (*Vora la taula, indecisa, amb el ram de flors a la mà.*): La veritat és que no sé on posar-les. Vol que les deixi aquí, senyoreta? (*Les deixa damunt el piano.*)

SRTA. TESMAN: Ja ho veus, estimada Berta, tindràs uns altres senyors. Déu sap el que em costarà prescindir de tu.

BERTA (*A punt de saltar-li les llàgrimes.*): I jo què, senyoreta! Què podria dir-li? Després de servir tants anys unes senyoretetes com vostès!

SRTA. TESMAN: Cal agafar-s'ho amb calma, Berta, què hi

- farem! Ja ho veus, t'has de quedar aquí a casa, amb Jörgen. Et necessita. De fet, te n'has ocupat d'ençà que era petit.
- BERTA: Sí, senyoreta, però em fa tanta angúnia pensar en aquesta pobra, que no es pot valer. I amb una minyona nova, per acabar-ho d'adobar. Mai de la vida sabrà portar-la com cal. Pobra senyora!
- SRTA. TESMAN: Oh, ja li ho faré entendre. Sigui com sigui, jo mateixa hauré de carregar amb la feina principal. No, no cal que passis ànsia per la meva pobra germana, estimada Berta.
- BERTA: Oh, però hi ha una altra cosa, senyoreta. T'inc tanta por de no convenir a la jove senyora.
- SRTA. TESMAN: Oh, Déu meu, potser sí que, els primers temps, alguna cosa o altra...
- BERTA: Com que és feta tan a la seva.
- SRTA. TESMAN: Evidentment!... La filla del general Gabler! Recordes quan sortia a cavall amb el seu pare? Amb el vestit negre de muntar i amb les plomes al capell?
- BERTA: Ja ho crec que me'n recordo! Qui m'havia de dir, aleshores, que ella i el candidat acabarien formant una parella?
- SRTA. TESMAN: Jo tampoc no ho hauria cregut mai. Ah..., escolta, Berta, abans que me n'oblidi. D'ara en endavant, no diguis «candidat» a Jörgen. Cal dir-li «Doctor Tesman».
- BERTA: Sí, la jove senyora ja m'ho va dir... ahir al vespre, així que va passar la porta. És veritat, senyoreta?
- SRTA. TESMAN: I tant que ho és! Imagina't, Berta... L'han fet doctor a l'estranger... Precisament en ple viatge de noces... Te n'adones? I jo no en sabia res... fins que ell mateix m'ho va dir ahir, quan van desembarcar.
- BERTA: Sí, sí, estic segura que arribarà lluny, amb el cap que

té! Però no hauria cregut mai que es posés també a curar les malalties de la gent!

SRTA. TESMAN: No, no és pas doctor en medicina. *(Fa amb el cap un gest de donar-se importància.)* I d'altra banda, és molt possible que d'aquí a poc temps li hakis de donar un títol encara més important.

BERTA: Què diu! I quin serà aquest títol, senyoreta?

SRTA. TESMAN *(Somrient.)*: Ah, ho voldries saber? *(Amb emoció.)* Déu meu, si el meu pobre germà pogués sortir de la tomba i veure on ha arribat el seu noi! *(Mirant a l'entorn.)* Però, Berta, què has fet? Has tret les fundes de tots els mobles?

BERTA: La senyora ho ha volgut. M'ha dit que no podia suportar les cadires tapades.

SRTA. TESMAN: És que potser volen fer vida aquí, al saló? Estar-s'hi cada dia?

BERTA: Es veu que sí, pel que m'ha dit la senyora. Perquè el que és el senyor..., no va obrir la boca.

Entra JÖRGEN TESMAN, taral·lejant alegrement. Ve per la porta dreta, de la cambra del fons. Du a la mà un sac de viatge o maletí buit, obert. És un home de trenta-tres anys, d'estatura mitjana i aspecte juvenil, amb una certa tendència a l'obesitat. Té la cara rodona, d'expressió franca i divertida. Du una barba, rossa com els cabells, i unes ulleres. Porta roba d'estar per casa, una mica gastada, ampla i còmoda.

SRTA. TESMAN: Bon dia, Jörgen; bon dia!

TESMAN *(Des de la porta.)*: Tieta Juliane! Estimada tieta Juliane! *(Va cap a ella, li agafa i li sacseja la mà.)* Ah, ja ets aquí, tan d'hora? Eh?

SRTA. TESMAN: He vingut d'un salt a veure com estàveu.

TESMAN: Però si vas anar a dormir molt tard!

SRTA. TESMAN: Oh, no em fa res a mi, això.

TESMAN: Vas arribar bé a casa des del port? Eh?

SRTA. TESMAN: Sí, gràcies a Déu. El senyor conseller va tenir l'amabilitat d'acompanyar-me fins a la porta.

TESMAN: Ens va saber molt de greu no poder-te portar amb el nostre cotxe. Però ja ho vas veure tu mateixa. Hedda hi va haver de fer cabre tantes coses!

SRTA. TESMAN: Oh, sí, duia una bona pila de maletes.

BERTA (*A Tesman.*): Vol que entri a preguntar a la senyora si em necessita?

TESMAN: No, Berta, gràcies..., no cal. M'ha dit que, si et necessita, ja trucarà.

BERTA: Molt bé. (*Va cap a la porta de la dreta.*)

TESMAN: Espera... Pots endur-te aquest maletí.

BERTA (*El pren.*): El deixaré a les golfes. (*Surt per la porta que dona al rebedor.*)

TESMAN: Ho veus, tia? Aquest maletí era ple d'anotacions i de fitxes. És gairebé increïble la quantitat de coses que he trobat per aquests arxius. Vells documents de gran interès, l'existència dels quals no sospitava ningú...

SRTA. TESMAN: M'imagino que no has perdut el temps ni en el teu viatge de noces.

TESMAN: Et puc assegurar que no. Però, treu-te el capell! Vine, deixa'm desfer-te les cintes, eh?

SRTA. TESMAN (*Deixant-lo fer.*): Ah, quina delicadesa! Això em recorda els vells temps!

TESMAN (*Fa girar el capell entre les mans.*): D'on has tret aquest capell tan elegant?

SRTA. TESMAN: Me l'he comprat per Hedda.

TESMAN: Per Hedda? Què vols dir?

SRTA. TESMAN: Sí, perquè Hedda no-s'avergonyeixi de mi quan ens vegin plegades pel carrer.

TESMAN (*Li toca la galta.*): La veritat és que penses en tot, benvoluda tieta! (*Deixa el capell damunt una cadira,*

vora la taula.) I ara, vine, que seurem al sofà i xerrarem una estoneta mentre esperem Hedda. *(Seuen. Ella deixa l'ombrella recolzada en una banda del sofà.)*

SRTA. TESMAN *(Pren les dues mans de TESMAN i l'esguarda.)*: No saps com és bonic de tornar-te a tenir així, davant meu! El fill estimat del meu germà, que en pau descansi.

TESMAN: I jo, què! Tornar-te a veure, a tu, que has estat per a mi com un pare i una mare!

SRTA. TESMAN: Ah, ja veig que no t'oblidaràs de les teves velles ties.

TESMAN: I la tieta Rina, continua com sempre? No ha millorat? Eh?

SRTA. TESMAN: No, i no crec que poguem esperar que millori. La pobra! No es mou del llit, igual que tots aquests anys. Ah, si el Senyor em concedís de conservar-la encara algun temps vora meu! *(A punt de plorar.)* Perquè jo no sabria què fer, Jörgen, sobretot ara, que ja no em puc ocupar de tu.

TESMAN *(Li dona copets a l'espatlla.)*: Au, au, anima't!

SRTA. TESMAN *(Amb un canvi sobtat d'estat d'ànim.)*: Però, ara, quan penso que ets un home casat! I que has estat tu qui s'ha endut Hedda Gabler! La bella Hedda Gabler! Pensa-ho! Ella, que tenia tants pretendents de la noblesa!

TESMAN *(Riu una mica i somriu amb satisfacció.)*: Sí, jo també crec que hi ha una pila d'amics meus en aquesta ciutat que m'envegen. No?

SRTA. TESMAN: A més, has pogut fer un viatge de noces tan llarg! Més de cinc, gairebé sis mesos!

TESMAN: Eh? Sí..., però per a mi ha estat en certa manera un viatge d'estudis. Pensa en tots aquests arxius que he hagut d'escorcollar, i en els llibres que he hagut de llegir!

SRTA. TESMAN: Sí, tot això està molt bé. *(En to confiden-*

cial i amb la veu una mica més baixa.) Però, digues..., no tens cap altra cosa..., no sé..., no m'has d'explicar res de particular?

TESMAN: Sobre el viatge?

SRTA. TESMAN: Sí.

TESMAN: No, no sabria afegir res a tot el que t'he escrit. I que ara sóc doctor..., ja t'ho vaig dir ahir vespre.

SRTA. TESMAN: Sí, ja ho sé. Però jo vull dir... a veure si m'explico..., vull dir si no esperes res.

TESMAN: Esperar?

SRTA. TESMAN: Déu meu, Jörgen..., sóc la teva tia, sí o no?

TESMAN: És clar que sí. Segur que tinc esperances.

SRTA. TESMAN: De debò?

TESMAN: Sí, tinc les millors perspectives de ser catedràtic aviat.

SRTA. TESMAN: Ah, catedràtic..., molt bé.

TESMAN: Encara més..., puc dir que tinc la seguretat de ser-ho. Però, tieta, si ho saps tan bé com jo!

SRTA. TESMAN (*Somrient.*): Sí, ho sé, tens raó! (*Canviant de to.*) Però estàvem parlant del vostre viatge. Et deu haver costat molts diners!

TESMAN: I tants! Però amb la beca he pogut cobrir una bona part de les despeses.

SRTA. TESMAN: L'única cosa que no entenc és com t'ho has fet per viure'n tots dos.

TESMAN: No sempre ha estat fàcil, creu-me!

SRTA. TESMAN: I a més, amb una dama! Deu resultar molt més car, pel que jo sé.

TESMAN: Sí, efectivament, resulta una mica més car. Però, mira, tia, era imprescindible que Hedda tingués aquest viatge! Ho era, de debò! No hi havia manera d'estalviar-se'l.

SRTA. TESMAN: No, no, no en dubto pas. Avui un viatge de noces és una cosa que la gent no se'n pot estar. Però,

- digues, has fet ja la teva inspecció d'aquesta casa com a propietari?
- TESMAN: Sí, he saltat del llit a punta de dia per passar revista de tot.
- SRTA. TESMAN: I què t'ha semblat?
- TESMAN: Magnífic! Una meravella! Només hi ha una cosa que no acabo d'entendre. Què vols que fem amb les dues cambres buides entre l'alcoba de Hedda i la cambra d'aquí al costat?
- SRTA. TESMAN (*Amb un somriure sorneguer.*): Oh, ja hi trobareu una utilitat... amb el temps.
- TESMAN: És cert, tens raó. Més endavant, quan augmenti la meva biblioteca..., eh?
- SRTA. TESMAN: Sí, fill meu... Justament estava pensant en la biblioteca.
- TESMAN: Me n'alegro sobretot per Hedda. Abans del nostre prometatge ja em va dir que l'única casa on li agradaria de viure era la villa de la Sra. Falk, vídua del conseller del Govern.
- SRTA. TESMAN: I ves per on..., casualment la van posar en venda així que va iniciar el vostre viatge.
- TESMAN: Sí, tieta, podem dir que les coses ens han vingut de cara, eh?
- SRTA. TESMAN: Però, ara et caldran molts diners per pagar tot això!
- TESMAN (*La mira amb un cert temor.*): Suposo que serà car, oi?
- SRTA. TESMAN: Déu meu, i tant!
- TESMAN: Quant creus que podrà costar? Més o menys? Eh?
- SRTA. TESMAN: No t'ho puc dir sense haver vist totes les factures.
- TESMAN: Sort que el conseller Brack ha pogut obtenir unes condicions de pagament molt favorables per a mi. Ell mateix li ho va escriure a Hedda.

SRTA. TESMAN: Sí, no t'inquietis, i a més, per els mobles i tapissos jo n'he sortit fiadora.

TESMAN: Fiadora, tu? Però, estimada tieta, quines garanties has pogut oferir?

SRTA. TESMAN: La meva renda.

TESMAN (*Salta.*): Eh? La teva renda i també la de la tieta Rina?

SRTA. TESMAN: Sí, no hi havia altra solució.

TESMAN (*Es col·loca davant d'ella.*): Però, que t'has tornat boja? Aquesta renda és tot el que teniu per subsistir la tieta Rina i tu.

SRTA. TESMAN: Bé, bé, no t'ho prenguis tan a la valenta. És una simple qüestió de forma. El conseller Brack també ho diu. I ha estat ell mateix qui ho ha arranjat tot en nom meu. Una simple formalitat, va dir.

TESMAN: Sí, potser sí... Però malgrat tot...

SRTA. TESMAN: Tu tindràs aviat el teu sou i podràs anar pagant les factures... i a més, nosaltres et podem avançar sempre alguna cosa. Als primers temps, us podem ajudar una mica, no et sembla? T'asseguro que estarem molt contentes de fer-ho.

TESMAN: Ah, tia, mai no deixaràs de sacrificar-te per mi!

SRTA. TESMAN (*S'alça i li posa les mans a les espatlles.*): Criatura! Puc tenir cap altra joia en aquest món que la de fer més planer el teu camí?... Tu que no has tingut ni pare ni mare a qui poguessis confiar-te! I ara, Jörgen, has arribat al teu objectiu! Oh, ja sé que hi ha hagut moments que les coses no es veïen gaire clares, però, gràcies a Déu, ja et tenim col·locat.

TESMAN: Sí, en el fons és ben curiós com s'ha anat arreglant tot.

SRTA. TESMAN: Sí..., i els qui estaven contra tu... i et volien barrar el camí, ara els tens als teus peus. Els has esclafat, Jörgen! I el més perillós de tots és el qui ha

caigut més avall. Aquell pobre desorientat..., ha tingut allò que es mereixia.

TESMAN: Escolta..., t'han dit alguna cosa d'Ejler? Vull dir..., després que nosaltres ens en vam anar de viatge.

SRTA. TESMAN: Només sé que ha publicat un altre llibre.

TESMAN: Què? Un nou llibre? Ejler Lövborg? Fa gaire, d'això? Eh?

SRTA. TESMAN: Així m'ho han contat. Però, penses que pot dir-hi gran cosa? Quan tu publicaràs el teu llibre, segur que serà molt diferent! De què tracta el teu llibre, Jörgen?

TESMAN: De l'artesanía a Brabant durant l'Edat Mitjana.

SRTA. TESMAN: No pot ser! Quan penso que ets capaç d'escriure un llibre sobre un tema així...!

TESMAN: D'altra banda, potser encara trigaré molt de temps a enllestir-lo. Mira, primer em caldrà ordenar tota aquesta pila de material que he aplegat.

SRTA. TESMAN: Ah sí, colleccionar, posar en ordre... tu ho domines, això. Per alguna cosa ets fill del meu germà.

TESMAN: Que content estic de posar-me a treballar ara, que tinc una casa pròpia, una llar còmoda i agradable...

SRTA. TESMAN: I sobretot, estimat Jörgen, has aconseguit la muller que desitjava el teu cor.

TESMAN (*L'abraça.*): Ah sí, tieta. Hedda és realment el més bonic de tot... (*Mira la porta.*) Em sembla que ara arriba, eh?

Entra HEDDA per l'esquerra, a través de la cambra del fons. És una dona de vint-i-nou anys. Té un rostre i una figura d'una gran distinció i noblesa. El cutis és d'una pal·lidesa mat. Hi ha molta calma i una claredat freda en els seus ulls d'un color gris d'acer. Els cabells castanys són bells, però no abundosos. Porta roba de matí, elegant i una mica folgada.

- SRTA. TESMAN (*Va a l'encontre de HEDDA.*): Bon dia, Hedda, estimada! Que tinguis un dia ben feliç!
- HEDDA (*Li allarga la mà.*): Bon dia, benvolguda senyoreta Tesman. Tan d'hora i ja ens ve a veure! És molt amable.
- SRTA. TESMAN (*Sembla una mica torbada.*): Bé..., com ha dormit la jove casada a la nova llar?
- HEDDA: Oh, gràcies... bastant bé.
- TESMAN: Bastant?... Aquesta sí que és bona! Dormies com un soc quan m'he llevat.
- HEDDA: Sí, sortosament. D'altra banda, cal habituar-se a les novetats, senyoreta Tesman..., gradualment... sí... (*Mira a l'esquerra.*) Ah..., la minyona ha obert la porta de la terrassa. Això s'inundarà de sol.
- SRTA. TESMAN (*S'hi apropa.*): Doncs la tornarem a tancar.
- HEDDA: Oh, no, no..., no vull dir això! Tesman, estimat, tira les cortines. Així tindrem una llum més suau.
- TESMAN (*S'apropa a la porta.*): Sí, sí... Veus Hedda? Ara tindràs ombra i aire fresc alhora.
- HEDDA: Sí, aire fresc. És molt necessari amb totes aquestes flors... Però... no vol seure, senyoreta Tesman?
- SRTA. TESMAN: No, gràcies. Ja veig que per aquí tot va bé... gràcies a Déu! I ara me n'hauré d'entornar, a veure què fa la pobra Rina, que em deu esperar amb angúnia.
- TESMAN: Saluda-la molt cordialment de part meva. I digue-li que una hora o altra del dia, quan aniré a la ciutat, m'arribaré a veure-la.
- SRTA. TESMAN: Li ho comunicaré. Però..., és veritat Jørgen (*Es posa la mà a la butxaca.*) Gairebé me n'oblidava. T'he portat una cosa.
- TESMAN: Què m'has portat, eh?
- SRTA. TESMAN (*Treu un paquet pla, embolicat en paper de diari, i l'hi allarga.*): Té, fill!
- TESMAN (*Obre el paquet.*): No! Tieta! Me les has guardades? Hedda! No és entenedidor? Eh?

- HEDDA (*A la dreta, vora les prestatgeries que hi ha al costat de la porta.*): Sí, estimat Tesman, de què es tracta?
- TESMAN: Les meves velles plantofes! Les meves sabatilles d'estar per casa!
- HEDDA: Hm... sí, ja recordo que me n'has parlat sovint durant el viatge.
- TESMAN: Les trobava a faltar tant! (*S'apropa a ella.*) Vull que les vegis, Hedda!
- HEDDA (*Camina vers l'estufa.*): No, gràcies! La veritat és que no m'interessen gaire.
- TESMAN (*Va darrera d'ella.*): Però..., pensa que la tia Rina les va brodar per a mi... al llit, malalta com està. Ah, no saps el munt de records que em porten aquestes sabatilles!
- HEDDA (*Vora la taula.*): Doncs a mi no gaires.
- SRTA. TESMAN: Hedda té raó, Jörgen.
- TESMAN: Sí, però com que ara és de la família, em sembla...
- HEDDA (*L'interromp.*): Amb aquesta minyona, és evident que no ens en sortirem, Tesman.
- SRTA. TESMAN: Que no us en sortireu? Amb Berta?
- TESMAN: Però, estimada... com ho pots dir, això? Eh?
- HEDDA (*Assenyala amb el dit.*): Mira! Ha deixat el seu barret vell aquí al saló, damunt una cadira!
- TESMAN (*Esferèit, deixa caure les sabatilles.*): Però, Hedda!
- HEDDA: Imagina que entrés algú i el veiés.
- TESMAN: Però, Hedda, si és el capell de la tia Juliane!
- HEDDA: Ah, sí?
- SRTA. TESMAN (*Agafa el capell.*): Sí, és meu. I no és tan vell com això, estimada Hedda.
- HEDDA: La veritat és que no l'he mirat tan de prop, senyoreta Tesman.
- SRTA. TESMAN (*Es posa el capell i es lliga les cintes.*): I a més, avui és el primer dia que me'l poso. Sí, tan cert com que em dic Juliane Tesman.

TESMAN: I és ben elegant, bonic de debò!

SRTA. TESMAN: Oh, potser no n'hi ha per a tant, estimat Jörgen. (*Mira al voltant.*) On he deixat l'ombrella? Ah..., aquí. (*La pren.*) També és meva. (*Murmura per a ella mateixa.*) I no de Berta.

TESMAN: Un capell nou i una ombrella nova! Ho veus, Hedda? Què hi dius?

HEDDA: Molt bonic..., encantador.

TESMAN: Eh que sí? Però, tia, contempla bé Hedda abans d'anar-te'n! Mira quin goig que fa! Que bonica que és!

SRTA. TESMAN: Oh, fill meu, això no és cap novetat. Hedda sempre ha fet goig. (*Fa una salutació amb el cap i passa cap a la porta de la dreta.*)

TESMAN (*La segueix.*): Sí, però has observat com s'ha fet? Quines formes tan esplèndides té ara? Com s'ha engraiat durant el viatge?

HEDDA (*Passeja impacient cap el fons.*): Oh, deixa-ho estar!

SRTA. TESMAN (*Que s'ha detingut i s'ha girat.*): Engreixat, dius?

TESMAN: Sí, tia, tu no te'n pots adonar pel vestit. Però jo, que tinc l'ocasió de...

HEDDA (*Vora la porta vidriera, amb impaciència.*): Oh, tu no tens l'ocasió de res!

TESMAN: Deuen haver estat els aires de muntanya, allà al Tirol...

HEDDA (*El talla.*): Sóc exactament igual que abans de marxar.

TESMAN: Això ho dius tu. Però no és cert. Tu què hi dius tia?

SRTA. TESMAN (*Ajunta les mans i mira fixament HEDDA.*): És bonica... sí, bonica, bonica, bonica! (*S'avança cap a ella, pren el cap de HEDDA amb les dues mans, l'inclina i li besa els cabells.*) Que el Senyor beneeixi i guardi Hedda Tesman, pel bé de Jörgen.

HEDDA (*Es deslliura amb suavitat, però amb resolució.*):

Oh..., per favor!

SRTA. TESMAN (*Amb una emoció continguda.*): Us vindré a veure tots dos cada dia que Déu vulgui.

TESMAN: Sí, tia, no te n'oblidis, eh?

SRTA. TESMAN: Adéu-siau, adéu-siau.

Surt al rebedor. TESMAN l'acompanya a la sortida; la porta queda mig oberta. Sentim TESMAN donant records per RINA a la seva tia. Després, li torna a donar les gràcies per les sabatilles. Mentrestant, HEDDA passeja inquieta pel saló, alça els braços, tanca els punys amb ràbia impotent. Després, va a la porta de la terrassa, obre les cortines, queda dreta davant la porta oberta i esguarda el jardí. Uns instants més tard reapareix TESMAN i tanca la porta darrera d'ell.)

TESMAN (*Recull de terra les plantofes.*): Què fas aquí dreta? Què mires, Hedda?

HEDDA (*Es domina i recobra la calma.*): Ah, només miro el fullatge dels arbres. És tan groc. I tan emmusteït.

TESMAN (*Torna a embolicar les plantofes i les deixa damunt la taula.*): Sí, ja fa dies que hem entrat al setembre.

HEDDA (*Altra vegada inquieta.*): Sí... és veritat... Ara ja hem entrat... al setembre.

TESMAN: La tia Juliane estava tan estranya! No te n'has adonat? Gairebé solemniat. Què li deu haver passat? Tu ho entens? Eh?

HEDDA: A penes la conec. No actua així sovint?

TESMAN: No, no pas com avui.

HEDDA (*S'aparta de la porta vidriera.*): Creus que s'ha pres malament allò que li he dit sobre el capell?

TESMAN: No ho crec. Potser una miqueta, al primer moment.

- HEDDA: Però tampoc no és correcte deixar el capell de qual-sevol manera, aquí al saló! Això no es fa.
- TESMAN: Pots estar ben segura que no ho tornarà a fer.
- HEDDA: Ja procuraré aclarir les coses amb ella.
- TESMAN: Oh, sí, benvolguda Hedda, si ho volguessis fer!
- HEDDA: Després, quan passaràs a veure-les totes dues, li pots dir que vingui a sopar.
- TESMAN: Sí que ho faré. A més, hi ha una altra cosa que, si la fessis, li donaries una alegria immensa.
- HEDDA: De què es tracta?
- TESMAN: Si aconseguissis tractar-la de tu. Fes-ho per mi, Hedda, eh?
- HEDDA: No, Tesman, això sí que no. No m'ho demanis. Ja t'ho he dit. Provaré de dir-li tia. Però no podré passar d'aquí.
- TESMAN: Està bé, està bé... Però em sembla que ara que pertany a la nostra família...
- HEDDA: Hm..., a la vostra família..., no sé... (*S'adreça a la porta del fons.*)
- TESMAN (*Després d'una pausa breu.*): Et passa alguna cosa, Hedda? Eh?
- HEDDA: No, pensava només en el meu vell piano. No fa joc amb els altres mobles.
- TESMAN: Així que cobri la primera paga, el canviarem per un altre.
- HEDDA: No, no, no me'n vull separar. El podríem posar a la cambra del costat i comprar-ne un de nou. Vull dir, quan es presenti l'ocasió.
- TESMAN (*Una mica desconcertat.*): Sí, sí... també podem fer això.
- HEDDA (*Pren el ram de flors que hi ha sobre el piano.*): Aquest ram no hi era ahir a la nit, quan vam arribar.
- TESMAN: El deu haver portat la tia Juliane.
- HEDDA: Hi ha una tarjeta de visita. (*La treu i la llegeix.*)

- «Us passaré a veure.» I saps de qui són, les flors?
- TESMAN: No. De qui són, eh?
- HEDDA: Aquí diu «Senyora Elvsted».
- TESMAN: Què dius? La Senyora Elvsted? La senyoreta Rysing d'abans.
- HEDDA: La mateixa. La que es presentava pertot arreu amb aquell pentinat provocatiu, per cridar l'atenció. Una antiga passió teva, segons m'han dit.
- TESMAN (*Somrient.*): Sí, sí, però no va durar gaire. A més, va ser quan encara no et coneixia, Hedda. Però..., digues..., no et sembla estrany que sigui aquí, a ciutat?
- HEDDA: Més estrany em sembla que ens vingui a veure. No l'he vista d'ençà que anàvem juntes a col·legi.
- TESMAN: Sí, i jo no l'he vista des de fa..., Déu sap quant de temps! No sé com ha pogut estar-se en aquell racó de món, eh?
- HEDDA (*Que sembla haver tingut una idea sobtada.*): Digues, Tesman... no és per allà dalt on ell s'ha anat a refugiar? Vull dir aquest Lövborg?
- TESMAN: Sí, justament per aquella zona.

BERTA *entra per la porta que dona al rebedor.*

- BERTA: Senyora, ha tornat la dama que era aquí fa una estona i que ha dut les flors. (*Assenyala amb el dit.*) Vull dir les que la senyora té a les mans.
- HEDDA: Ah, ja és aquí? Doncs faci-la entrar.

BERTA *obre la porta, fa entrar la SENYORA ELVSTED i es retira. La SENYORA ELVSTED és una persona dolça, de rostre bonic i d'expressió tendra. Té els ulls blaus, grossos, rodons i no gens enfonsats. L'eguard és tímidament inquiet i interrogador. La cabellera, ondulada, molt abundosa, és d'un ros molt clar, gairebé*

blanc, que crida l'atenció. Té alguns anys menys que HEDDA i porta un vestit negre de molt bon gust, però no de l'última moda.

HEDDA (*Va a rebre-la amb actitud amable.*): Bon dia, estimada Sra. Elvsted. Estic molt contenta de tornar-la a veure després de tants anys.

SRA. ELVSTED (*Nerviosa, intenta dominar-se.*): Sí, fa tant de temps que no ens hem vist.

TESMAN (*Li allarga la mà.*): I nosaltres tampoc, eh?

HEDDA: Gràcies per les flors. Són molt boniques.

SRA. ELVSTED: Ah... no val la pena! Hauria vingut ahir a la tarda mateix. Però em van dir que eren de viatge.

TESMAN: Fa poc que és a ciutat?

SRA. ELVSTED: Vaig arribar ahir, al migdia. Oh! Em vaig sentir tan desesperada quan em van dir que eren de viatge.

HEDDA: Desesperada! Per què?

TESMAN: Però... benvolguda senyora Rysing..., Sra. Elvsted, vull dir.

HEDDA: Espero que no li hagi passat res de mal.

SRA. ELVSTED: D'això es tracta. I no conec ningú, llevat de vostès, a qui pugui adreçar-me.

HEDDA (*Deixa les flors damunt la taula.*): Vingui... seurem aquí, al sofà.

SRA. ELVSTED: Ah, no tinc temps ni paciència per estar asseguda!

HEDDA: Sí, dona sí... vingui. (*Obliga la SENYORA ELVSTED a seure, i ella se li asseu al costat.*)

TESMAN: Doncs, què hi ha de nou, senyora... senyora...?

HEDDA: Ha passat alguna cosa allà a dalt, a casa seva?

SRA. ELVSTED: Sí..., sí i no! Ah, m'agradaria que no m'interpretessin malament!

HEDDA: Llavors, el millor que pot fer és dir-nos senzillament què li passa, Sra. Elvsted.

TESMAN: Suposo que per això ens ha vingut a veure, eh?

SRA. ELVSTED: Sí, sí, és cert. I els haig de dir —si és que no ho saben— que Ejlert Lövborg també és aquí, a ciutat.

HEDDA: Què em diu? Lövborg...!

TESMAN: Increïble! Ejlert Lövborg ha tornat! Imagina't, Hedda!

HEDDA: Déu meu, sí, sí, ja ho sento!

SRA. ELVSTED: Ha arribat fa vuit dies. Una setmana sencera aquí tot sol! Exposat als perills d'aquesta ciutat, amb les males companyies que hi pot trobar!

HEDDA: Sí, però, benvolguda senyora Elvsted... ¿Quina importància té per a vostè la conducta d'Ejlert Lövborg?

SRA. ELVSTED (*Mira espantada a HEDDA i diu molt de pressa.*): Era preceptor dels nens.

HEDDA: Dels seus fills?

SRA. ELVSTED: No, dels fills del meu marit. Jo no en tinc, de fills.

TESMAN (*Amb inseguretat, com temptejant.*): Així doncs, ell havia arribat a... —no sé com expressar-ho...—, sí..., s'havia estabilitzat i regularitzat en la seva manera de viure fins al punt de poder-li confiar una feina així? Eh?

SRA. ELVSTED: Durant els dos últims anys, no li hem pogut retreure res en aquest sentit.

TESMAN: Ah, sí? Imagina't, Hedda!

HEDDA: Ja ho he sentit.

SRA. ELVSTED: Ni el més mínim retret, cregui'm. Des de cap punt de vista. I amb tot..., ara que sé que és aquí... en aquesta ciutat tan gran i amb tots aquests diners a les mans, sento per ell una angúnia terrible.

- TESMAN: Però, per què no ha preferit quedar-se allà a dalt?
Al costat de vostè i el seu marit.
- SRA. ELVSTED: Després de publicar el llibre, ja no va tenir ni un moment de repòs a casa nostra.
- TESMAN: Ah, sí, és veritat... La tia Juliane ens ha dit que havia tret un altre llibre.
- SRA. ELVSTED: Sí, un llibre nou, un volum molt gruixut sobre l'evolució dels grans corrents de la cultura... més o menys. Fa un parell de setmanes que ha sortit. Tot-hom el compra i el llegeix. Ha estat una sensació.
- TESMAN: De debò? Deu ser un original escrit en els seus bons temps.
- SRA. ELVSTED: Vol dir, abans?
- TESMAN: Sí, és clar.
- SRA. ELVSTED: De cap manera. Ha redactat tot el llibre allà a dalt, a casa nostra. Ara..., aquest any darrer.
- TESMAN: És una notícia agradable. Ja ho veus, Hedda!
- SRA. ELVSTED: Ah, sí! Tant de bo que duri...
- HEDDA: Ha pogut localitzar-lo, aquí, a ciutat?
- SRA. ELVSTED: No, no encara. M'ha costat tant trobar la seva adreça! Però aquest matí, finalment, l'he poguda saber.
- HEDDA (*L'esguarda inquisitiva.*): Ben mirat, trobo una mica estrany que el seu marit... Hm...
- SRA. ELVSTED (*Amb sobresalt.*): El meu marit? Què vol dir?
- HEDDA: Que la faci venir a vostè per un afer d'aquesta mena. En lloc de venir ell mateix a buscar el seu amic.
- SRA. ELVSTED: No, no! El meu marit no té temps. A més..., jo tenia algunes comandes a fer, aquí, a ciutat.
- HEDDA (*Somriu lleugerament.*): Ah, així és diferent.
- SRA. ELVSTED (*S'alça de sobte, plena d'angúnia.*): I ara li prego, senyor Tesman, li suplico... que rebí Ejler Løvborg amb amabilitat, si el ve a veure! I és evident que

ho farà. Déu meu... eren tan amics en altre temps! A més, es dediquen als mateixos estudis, a la mateixa especialitat científica..., m'han dit.

TESMAN: És cert; almenys abans ho era.

SRA. ELVSTED: Sí, i per això li demano amb tanta insistència que vostè..., vostè també..., el vigili una mica.

Oh, senyor Tesman, em promet que ho farà?

TESMAN: Ho faré amb molt de gust, senyora Rysing...

HEDDA: Elvsted!

TESMAN: Sí, senyora Elvsted, faré per Ejlert tot allò que estigui a les meves mans. Hi pot comptar.

SRA. ELVSTED: Oh, quanta bondat i quina amabilitat per part seva! (*Li agafa les mans.*) Moltes gràcies, moltes gràcies! (*Amb un sobresalt.*) És que..., el meu marit li té tant d'afecte.

HEDDA (*S'alça.*): Li hauries d'escriure quatre paraules, Tesman. Si no, és molt probable que no et vingui a veure per pròpia iniciativa.

TESMAN: Sí, Hedda, potser fóra realment el millor, eh?

HEDDA: I fes-ho tan aviat com puguis. Jo penso que ho hauries de fer ara mateix.

SRA. ELVSTED (*Suplicant.*): Oh, sí. Si pogués!

TESMAN: Doncs ara mateix l'escric. Té l'adreça, senyora..., senyora Elvsted?

SRA. ELVSTED: Sí. (*Treu un paper petit de la butxaca i l'allarga a TESMAN.*) És aquesta.

TESMAN: Molt bé, molt bé. I ara me'n vaig al meu... (*Mira al voltant.*) És veritat..., les sabatilles! Ah, són aquí! (*Les pren de damunt la taula i va a sortir.*)

HEDDA: Escriu-li ben afectuosament..., una carta d'amic. I que no sigui massa curta.

TESMAN: Ho faré.

SRA. ELVSTED: I li prego que no digui ni un mot de la meua visita ni de la meua intervenció a favor d'ell.

TESMAN: No, això per descomptat... oh! (*Se'n va per la porta de la dreta de la cambra del fons.*)

HEDDA (*S'adreça a la SENYORA ELVSTED i en veu baixa, somrient.*): Bé, hem matat dos ocells amb un sol tret.

SRA. ELVSTED: Què vol dir?

HEDDA: No s'ha adonat que jo volia allunyar-lo?

SRA. ELVSTED: Sí, per fer-li escriure la carta.

HEDDA: I també per poder parlar a soles amb vostè d'aquest afer.

SRA. ELVSTED (*Confusa.*): D'aquest afer?

HEDDA: Sí, sí, d'aquest afer.

SRA. ELVSTED (*A la defensiva.*): Però si no hi ha res més a dir, senyora Tesman! De debò que no!

HEDDA: Oh, i tant que sí! Una pila de coses! Vingui, ens assegurem allà i parlarem amb tota franquesa. (*Obliga la SENYORA ELVSTED a ocupar el seient que hi ha vora l'estufa i s'asseu prop d'ella en un tamboret.*)

SRA. ELVSTED (*Amb temor, mira el seu rellotge.*): Però..., estimada senyora Tesman..., jo tenia la intenció d'anar-me'n.

HEDDA: Vol dir que té tanta pressa? Bé, bé..., expliqui'm una mica com van les coses per allà dalt, a casa seva.

SRA. ELVSTED: Ah! Si d'alguna cosa no tinc ganes de parlar, és precisament d'això.

HEDDA: Què diu, amiga meva..., ni amb mi? Déu meu, que no vam anar juntes al mateix pensionat?

SRA. ELVSTED: Sí, però vostè anava a un curs superior. Oh, quina por que li tenia, aleshores!

HEDDA: Por? De mi?

SRA. ELVSTED: Sí. Una por horrorosa. Perquè sempre que ens trobàvem per l'escala, m'estirava els cabells.

HEDDA: De debò? Això feia?

SRA. ELVSTED: Sí, i una vegada em va dir que me'ls volia socarrimar.

- HEDDA: Però, filla meva, són coses que es diuen perquè sí.
- SRA. ELVSTED: Sí, és clar... Però jo era tan beneïta en aquells temps. I més tard... ens vam distanciar tant l'una de l'altra! Ens movíem en uns ambients tan diferents!
- HEDDA: Doncs ara intentarem d'apropar-nos novament. Escolti: al pensionat ens tractàvem de tu, i amb els noms de fonts, oi?
- SRA. ELVSTED: No, en això s'equivoca.
- HEDDA: Segur que no m'equivoco! Ho recordo perfectament. I ara ens hauríem de tractar com en els bons temps. (*Acosta el tamboret.*) Molt bé! (*Li besa la galta.*) Ara digue'm Hedda, i de tu.
- SRA. ELVSTED (*Li pren les mans i les acarona.*): Ah, tanta bondat i tanta gentilesa! No hi estic acostumada!
- HEDDA (*Com si parlés amb una criatura.*): Bé, bé, no n'hi ha per tant. Jo et tutejaré com abans, i et diré la meva estimada Thora.
- SRA. ELVSTAD: Em dic Thea.
- HEDDA: Ah, sí, és clar... Thea, volia dir. (*L'esguarda amb interès.*) Tan poc acostumada estàs a ser tractada amb bondat i gentilesa? Ni a casa teva?
- SRA. ELVSTED: Ah, tant de bo tingués algun lloc que en pogués dir casa meva, però no el tinc ni l'he tingut mai.
- HEDDA: Ja em semblava que devia passar alguna cosa així.
- SRA. ELVSTED (*Mira davant seu, amb una expressió ombrívola.*): Sí..., sí..., sí.
- HEDDA: No me'n recordo gaire. Però no va ser com a responsable del servei, que vas entrar a casa els Elvsted?
- SRA. ELVSTED: De fet, em van contractar com a governanta, però la senyora Elvsted, la primera muller, era una dona malaltissa, que es passava gairebé tot el dia al llit. Per això vaig haver d'ocupar-me de tota la feina de la casa.

HEDDA: Però després —al final— en vas ser la mestressa.

SRA. ELVSTED (*Abatuda.*): Sí, ho vaig ser.

HEDDA: Espera..., quant fa d'això?

SRA. ELVSTED: Vols dir quant fa que em vaig casar amb Elvsted?

HEDDA: Sí.

SRA. ELVSTED: Ara fa cinc anys.

HEDDA: Tens raó... ja fa tant de temps.

SRA. ELVSTED: Oh, aquests cinc anys! I sobretot els dos o tres anys darrers... Oh..., no pot imaginar-se...

HEDDA (*Li dona un copet al dors de la mà.*): Em tractes de vostè? Thea, per favor!

SRA. ELVSTED: No, no..., ja m'hi esforçaré... Oh..., si ho sabessis...

HEDDA (*Com de passada.*): Si no m'equivoco, fa dos o tres anys que Ejler Lovborg viu amb vosaltres.

SRA. ELVSTED (*La mira amb inseguretat.*): Ejler Lovborg? Sí, és cert.

HEDDA: El coneixies abans? Vull dir quan encara vivies aquí a ciutat?

SRA. ELVSTED: No, amb prou feines. De nom sí, naturalment.

HEDDA: Vaja. I allà dalt, venia a casa vostra?

SRA. ELVSTED: Sí, venia cada dia. Havia de donar les lliçons als nens. Jo ja no donava l'abast.

HEDDA: Sí, és lògic. I el teu marit? Viatja sovint, oi?

SRA. ELVSTED: Oh, sí. Ja sap..., perdó..., ja saps que és jutge de pau, i ha de recórrer el districte.

HEDDA (*Se li apropa encara més i es recolza al braç del seient.*): Thea, pobre, petita Thea..., ara m'ho diràs tot, tota la veritat!

SRA. ELVSTED: Sí... Tu, pregunta...

HEDDA: Escolta, Thea, com és el teu marit? Vull dir..., si... en el tracte. És amable amb tu?

SRA. ELVSTED (*Sense convicció.*): Ell es deu pensar que fa tot el que pot.

HEDDA: Em sembla que deu ser massa vell per a tu. Crec que et porta bastant més de vint anys, no?

SRA. ELVSTED (*Irritada.*): Sí, això... i tota la resta. En ell, tot m'exaspera i em repugna! No ens avenim en res, ell i jo. No tenim ni una sola idea en comú!

HEDDA: Però tu li agrades, no és cert? A la seva manera t'estima!

SRA. ELVSTED: Ah, no ho sé. Suposo que li faig servei. A més... no li costo gaires diners. Sóc barata.

HEDDA: Has actuat amb poca intel·ligència.

SRA. ELVSTED (*Mou el cap.*): Oh, no he pogut actuar d'altra manera. Almenys amb ell. No crec que estimi ningú, llevat d'ell mateix. Potser els nens, una mica...

HEDDA: I també Ejler Lovborg, Thea.

SRA. ELVSTED (*La mira estranyada.*): Ejler Lovborg? Què vols dir?

HEDDA: Però, estimada..., si t'envia a tu a buscar-lo, a fer un viatge tan llarg... Vaja, a mi em sembla...! (*Amb un somriure gairebé imperceptible.*) A més, tu mateixa ho acabes de dir a Tesman.

SRA. ELVSTED: De debò? Sí, ho he fet. (*Esclatant amb la veu ofegada.*) Ah, per què no dir-t'ho tot ara mateix? Se sabrà igualment!

HEDDA: Però, estimada Thea...

SRA. ELVSTED: En un mot... El meu marit no sap que sóc aquí.

HEDDA: Què dius? Que no ho sap?

SRA. ELVSTED: Evidentment que no. A més, no era a casa. Ha sortit de viatge. Ah, Hedda, ja no podia més! Era impossible! Quan em vaig posar a pensar en la solitud, en l'abandonament que m'esperava!

HEDDA: Sí... és clar... I què més?

SRA. ELVSTED: Doncs mira, vaig fer les maletes..., només amb les coses imprescindibles... i sense dir res a ningú, vaig fugir de casa.

HEDDA: Així... tal com sona?

SRA. ELVSTED: Sí. Vaig pujar al tren i vaig venir a ciutat.

HEDDA: Però, Thea, filla meva..., com has gosat de fer una cosa semblant?

SRA. ELVSTED: Pel cel! Quina altra cosa podia fer? (*S'alça i travessa l'estança.*)

HEDDA: Què et penses que dirà el teu marit quan tornis a casa seva?

SRA. ELVSTED (*S'atura vora la taula i mira Hedda.*): A casa seva? Al nord?

HEDDA: Sí, és clar.

SRA. ELVSTED: No hi tornaré més.

HEDDA (*També s'alça i s'apropa a la SENYORA ELVSTED.*):

Vols dir, doncs, que has trencat amb tot, d'una manera seriosa i definitiva?

SRA. ELVSTED: Sí, m'ha semblat que no podia fer res més.

HEDDA: I ho has fet així, a la llum del dia?

SRA. ELVSTED: Ah, és difícil amagar una cosa com aquesta.

HEDDA: Què dirà la gent, Thea?

SRA. ELVSTED: Ah, que diguin el que vulguin! (*Es deixa caure en un sofà, aclaparada.*) He fet allò que havia de fer!

HEDDA (*Després d'una pausa breu.*): Però ara, què penses? Quins projectes tens?

SRA. ELVSTED: Encara no ho sé. Només sé que haig de viure allà on visqui Ejler Løvborg... Si és que haig de viure.

HEDDA (*Apropa una cadira al sofà, s'asseu vora d'ella i li acarícia les mans.*): Dignes, Thea, ¿com ha nascut aquesta..., aquesta amistat... entre tu i Ejler Løvborg?

SRA. ELVSTED: Oh, va venir d'una manera gradual. Amb

- el temps, vaig anar tenint una mena de poder sobre ell.
- HEDDA: De debò?
- SRA. ELVSTED: Sí, va anar oblidant els seus costums anteriors. No pas perquè jo li ho demanés..., no hauria gosat. Però ell s'adonava que tot allò em resultava desagradable. I va anar canviant.
- HEDDA (*Reprimeix un somriure sarcàstic.*): Així doncs, vas ser tu la qui va fer allò que en diuen tornar-lo al bon camí.
- SRA. ELVSTED: Sí, ell mateix ho diu. I d'altra banda, ha fet de mi una persona realitzada, per dir-ho així. M'ha ensenyat a pensar... i a copsar i entendre totes les coses imaginables.
- HEDDA: Que també t'ha donat lliçons, potser?
- SRA. ELVSTED: No exactament. Però m'ha parlat de tantes i tantes coses! Hem xerrat tant, ell i jo! I després van venir els dies feliços, deliciosos, en què vaig poder prendre part al seu treball! Em va permetre d'ajudar-lo!
- HEDDA: Ah sí? El vas ajudar?
- SRA. ELVSTED: Sí. Quan escrivia alguna cosa, volia tenir-me al costat i que hi participés.
- HEDDA: Com dos bons amics..., oi?
- SRA. ELVSTED (*Vivament.*): Amics! Sí, Hedda! Així mateix m'ho deia ell! Ah, hauria de sentir-me tan feliç! Però no ho sóc. No sé si tot això durarà gaire.
- HEDDA: Tan poc segura n'estàs?
- SRA. ELVSTED (*Amb la veu fosca.*): L'ombra d'una dona s'interposà entre Ejlert Lövborg i jo.
- HEDDA (*La mira intensament.*): Qui pot ser?
- SRA. ELVSTED: No ho sé. Algú..., algú del passat, que no pot oblidar.
- HEDDA: No te n'ha donat cap detall?
- SRA. ELVSTED: No; només una vegada hi va fer una al·lusió.
- HEDDA: I què en va dir?

SRA. ELVSTED: Va dir que —quan la va deixar—, ella volia disparar-li un tret de pistola!

HEDDA (*Freda, dominant-se.*): Quina bestiesa! Coses així ja no es fan.

SRA. ELVSTED: No, és clar. I per això vaig creure que devia tractar-se d'aquella pell-roja, de la cantant amb qui durant una temporada...

HEDDA: Sí, podria molt ben ser...

SRA. ELVSTED: Recordo haver sentit a dir que anava per tot arreu amb una arma de foc carregada.

HEDDA: Doncs... sí que devia ser ella.

SRA. ELVSTED (*Es retorça les mans.*): I ara... imagina't, Hedda..., ara m'han dit que aquesta dona torna a ser aquí, a la ciutat! Oh, estic desesperada!

HEDDA (*Amb un esguard ràpid a la cambra del fons.*): Silenci! Ve el meu marit! (*S'alça. Parla amb la SENYORA ELVSTED a cau d'orella.*) Thea, tot això que quedi entre nosaltres.

SRA. ELVSTED (*Salta.*): Oh, sí, per Déu!

TESMAN, amb una carta a la mà, apareix per la dreta i travessa la cambra del fons.

TESMAN: La carta! Ja està llesta!

HEDDA: Molt bé. Però em sembla que la Sra. Elvsted se'n vol anar. Espera't un moment. L'acompanyaré a la porta del jardí.

TESMAN: Escolta, Hedda... No podries fer-hi anar la Berta?

HEDDA (*Pren la carta.*): Me n'ocuparé. (*Entra BERTA, que ve del rebedor.*)

BERTA: El conseller Brack ha vingut a visitar els senyors.

HEDDA: Bé. Faci'l entrar. I després —escolti'm— vagi a llançar aquesta carta a la bústia.

BERTA (*Pren la carta.*): Sí, senyora.

BERTA *fa entrar el conseller i se'n va.* BRACK *és un home d'uns quaranta-cinc anys. És baix, però fort i de moviments àgils. Cara rodona, de perfil noble. Els cabells, encara força negres, els du tallats curts i molt cuidats. Els ulls vius, de mirada atenta. Celles espesses, així com la barba, molt ben igualada. Vestit de passeig, elegant, però potser massa juvenil per a l'edat que té. Porta un monocle, del qual se serveix de tant en tant.*

BRACK (*Entra amb el barret a la mà i saluda.*): No els molesto, a aquestes hores del matí?

HEDDA: No, no és cap molèstia.

TESMAN (*Li estreny la mà.*): Serà benvingut a qualsevol hora. (*Fa les presentacions.*) El conseller Brack, la senyoreta Rysing.

HEDDA: Oh!

BRACK (*Fa una inclinació.*): Encantat.

HEDDA (*El mira somrient.*): És ben curiós, conseller, poder-lo veure a la llum del dia.

BRACK: Troba que he canviat?

HEDDA: Sí, el veig més jove.

BRACK: Moltes gràcies.

TESMAN: I de Hedda, què me'n diu, eh? No troba que té un aspecte immillorable, com mai...?

HEDDA: Ah, prou..., deixa de parlar de mi tota l'estona. Val més que agraeixis al conseller tota la feina que li hem donat.

BRACK: Calli, calli! Ha estat un plaer.

HEDDA: Podem dir que és un amic de debò, una persona fidel. Però la meva amiga encara és aquí i està impacient per anar-se'n. Fins ara, senyor conseller.

Canvien salutacions. La SENYORA ELVSTED i HEDDA surten per la porta que dóna al rebedor.

BRACK: Què! Ha quedat contenta la seva muller?

TESMAN: Sí, i mai no li agraiem prou...! Bé... Potser caldrà fer encara algun petit canvi..., pel que sembla. Falta alguna coseta. Caldrà acabar de resoldre quatre petits detalls.

BRACK: Ah, sí?

TESMAN: Però no volem ocasionar-li més molèsties. Hedda s'ocuparà de tot el que falta. Però, no vol seure, eh?

BRACK: Sí, gràcies..., no gaire estona. (*S'asseu vora la taula.*) Hauria de tenir quatre paraules amb vostè, estimat Tesman.

TESMAN: Ah! Ja comprenc. (*S'asseu.*) Es tracta sens dubte dels diners que ha costat la festa, m'equivoco?

BRACK: Oh, no hi ha cap pressa per la qüestió dels diners. Malgrat tot, jo hauria preferit que ens haguéssim conformat amb un marc una mica més modest.

TESMAN: Això no era possible! Pensi en Hedda, amic meu! Vostè la coneix prou! No podia pas oferir-li un ambient petit-burgès.

BRACK: No, no..., aquest és el quid de la qüestió.

TESMAN: A més —per sort—, no crec que es faci esperar gaire el meu nomenament com a catedràtic.

BRACK: Sí, sí..., però de vegades aquestes coses es fan esperar.

TESMAN: És que en té alguna notícia?

BRACK: Res de concret... (*S'interromp.*) Però, ben mirat, hi ha una novetat que li puc comunicar.

TESMAN: Quina?

BRACK: El seu antic company Ejlert Lövborg ha tornat.

TESMAN: Ho sabia.

BRACK: De debò? Qui li ho ha dit?

TESMAN: M'ho ha fet saber la senyora... que acaba de sortir amb Hedda.

BRACK: Vaja, vaja. Com es diu? No he sentit bé el seu nom.

TESMAN: Senyora Elvsted.

BRACK: Ah..., és la muller del jutge de pau. Efectivament, ha passat tot aquest temps a casa d'ells.

TESMAN: A més... imagini's! M'he alegrat molt de saber que s'havia convertit altra vegada en un home com cal.

BRACK: Sí, això diuen.

TESMAN: I sembla que ha publicat un nou llibre, eh?

BRACK: És veritat.

TESMAN: I que aquest llibre ha tingut un cert ressò.

BRACK: Ha estat un gran èxit.

TESMAN: Pot imaginar-ho? Això fa de bon sentir! Un home de les seves facultats!... I jo que tenia la trista impressió que estava definitivament acabat.

BRACK: Era una opinió molt generalitzada.

TESMAN: Allò que no entenc és què farà, ara! Perquè, ben mirat, de què pot viure? Eh?

HEDDA ha tornat a entrar mentre parlava TESMAN.

HEDDA (*A BRACK, amb un petit somriure irònic.*): El nostre bon Tesman es preocupa sempre de com podrà viure la gent.

TESMAN: Déu meu, Hedda, estàvem parlant d'aquest pobre Ejler Lovborg.

HEDDA (*Amb un ràpid esguard de reüll a TESMAN.*): Ah, sí? (*S'asseu a la butaca que hi ha vora l'estufa i pregunta en un to indiferent.*) I què li passa?

TESMAN: Doncs... segur que s'ha menjat tota la seva herència fa molt de temps. I no pot pas escriure un llibre cada any, eh? És lògic que em preguntí què serà d'ell,

BRACK: Potser jo li podria donar alguna informació.

TESMAN: Eh?

BRACK: Li recordo que té parents amb molta influència.

TESMAN: Sí, però la seva família se'n va desentendre.

BRACK: Bé, però en altre temps era la gran esperança de la família.

TESMAN: Sí, en altre temps! Després ho va deixar perdre tot.

HEDDA: Qui sap? (*Amb un lleuger somriure.*) Allà dalt, a casa el jutge de pau Elvsted, l'han tornat al bon camí...

BRACK: A més, hi ha el llibre acabat de publicar.

TESMAN: Sí, sí... Déu faci que tot plegat l'ajudi d'una manera o altra. Justament l'acabo d'escriure. Escolta, Hedda, li he demanat que vingui a visitar-nos aquest vespre.

BRACK: Però, amic meu, si aquest vespre vostè ha de venir al nostre sopar d'homes sols! Ahir m'ho va prometre al port.

HEDDA: Te n'havies oblidat, Tesman?

TESMAN: Déu meu, sí, me n'havia oblidat.

BRACK: A més, pot estar ben segur que no vindrà.

TESMAN: Segur? I per què?

BRACK (*Dubta una mica; després s'alça i posa les mans al respall de la cadira.*): Benvolgut Tesman... i vostè també, senyora..., no em perdonaria mai deixar-los en la ignorància d'un afer que..., que...

TESMAN: Sobre Ejlert?

BRACK: Sobre Ejlert... i sobre vostè.

TESMAN: Digui de què es tracta, senyor conseller! Parli!

BRACK: Cal que es comenci a fer càrrec que el seu nomenament no serà tan ràpid com vostè desitjava i esperava.

TESMAN (*Salta, amb inquietud.*): Hi ha algun problema? Eh?

BRACK: Sembla que la concessió de la càtedra pot dependre d'un concurs.

TESMAN: Un concurs? Ho sents, Hedda?

HEDDA (*S'enfonsa més a la seva butaca.*): Vaja, vaja!

TESMAN: I amb qui hauré de competir? No serà pas amb...

BRACK: Justament, amb Ejler Lovborg!

TESMAN (*Ajunta les mans.*): No, no, és inconcebible! Impossibile, eh?

BRACK: Doncs podria molt ben ser.

TESMAN: Però, escolti'm, estimat conseller, això seria una desconsideració increïble amb mi! Ha de comprendre que sóc un home casat! Si ens vam casar, Hedda i jo, va ser perquè comptàvem amb aquesta perspectiva. Hem gastat molts diners. Fins i tot hem demanat a la tia Juliane que ens en deixés. Perquè, Déu meu, aquesta plaça gairebé me l'havien promesa, eh?

BRACK: Calma, calma... la plaça la tindrà, n'estic segur. Però haurà de fer el concurs.

HEDDA (*Immòbil, recolzada a la butaca.*): Ja ho veus Terman..., serà gairebé com una mena de competició esportiva.

TESMAN: Però, estimada, com t'ho pots prendre amb tanta indiferència?

HEDDA (*Impassible.*): No me li prenc pas. Tinc una veritable curiositat per veure com acaba.

BRACK: En tot cas, senyora, és bo que n'estigui al corrent. Vull dir abans que comenci a fer aquestes petites compres amb què ens amenaça, segons m'han dit.

HEDDA: La seva notícia no pot canviar res.

BRACK: Ah! Això és cosa seva! A reveure! (*A Terman.*)
Aquesta tarda, tot passejant, el passaré a buscar.

TESMAN: Sí? Ah, en aquest moment no sé gaire on sóc.

HEDDA (*Allarga la mà a Brack, sense canviar de posició.*):
Adéu-siau, estimat conseller... i deixi's veure aviat!

BRACK: Molt agraït... Adéu! Adéu!

TESMAN (*L'acompanya a la porta.*): A reveure, benvolgut

- Conseller! Cal que m'excusi... (BRACK *surt al rebedor per la porta.*)
- TESMAN (*Passeja inquiet.*): Oh, Hedda! Mai no ens hem d'aventurar dins el país dels somnis! Eh?
- HEDDA (*El mira somrient.*): És que potser ho fas, tu?
- TESMAN: Sí, Hedda... —no ho puc negar—. Era una aventura casar-nos com ho hem fet, i construir la nostra llar damunt simples esperances.
- HEDDA: En això, potser tens raó.
- TESMAN: Amb tot..., tenim aquesta casa nostra, tan còmoda, Hedda..., no és cert? Pensa-ho..., és la casa que havíem somniat, que esperàvem amb entusiasme, diria jo. No ho creus així, eh?
- HEDDA (*S'alça lentament, amb lassitud.*): Vam convenir que tindríem una casa gran, i que volíem rebre molta gent.
- TESMAN: Sí, i Déu sap l'alegria que em feia! Veure't a tu fent de senyora, pensa-ho..., com a amfitriona d'un cercle selecte d'amistats...! Ah..., de moment haurem d'aïllar-nos una temporada, tu i jo. Només veurem de tant en tant la tia Juliane. Ah, amor meu, tu que hauries volgut fer una altra mena de vida, tan diferent!
- HEDDA: Així, per ara, del criat amb lliurea no hi haurà res de res...
- TESMAN: Déu meu! No! Un criat... no cal ni parlar-ne.
- HEDDA: I el cavall de sella que jo somniava...
- TESMAN (*Espantat.*): Un cavall?
- HEDDA: Ara no goso ni pensar-hi.
- TESMAN: I tant que no!
- HEDDA (*Cap el fons.*): De tota manera... Sempre em podré distreure amb una cosa, mentre esperem.
- TESMAN (*Radiant de joia.*): Oh, Déu sigui lloat! Amb què, Hedda, eh?
- HEDDA (*Resta sota el marc de la porta, al fons, i l'esguarda*

amb una sornegueria distant.): Les meves pistoles,
Jörgen!

TESMAN (*Amb por.*): Les teves pistoles!

HEDDA (*Amb un esguard fred.*): Les pistoles del general
Gabler.

TESMAN: Estimada Hedda! Déu meu! No toquis aquests
objectes perillosos! T'ho prego. Fes-ho per mi, eh?

ACTE SEGON

Saló dels Tesman, com a l'acte primer. Únicament el piano ha estat retirat i substituït per un escriptori elegant, amb una prestatgeria de llibres al damunt, i davant el sofà de l'esquerra hi ha una tauleta. Les flors han desaparegut gairebé totes. Damunt la taula ovalada del centre, hi ha el ram de la SENYORA ELVSTED. Primera hora de la tarda.

HEDDA, amb vestit de mudar, està sola. Dreta, davant la porta-finestral oberta, carrega una pistola. N'hi ha una altra d'igual dins una capsa oberta, posada damunt l'escriptori.

HEDDA (*Mira el jardí i crida.*): Bon dia, senyor conseller!

BRACK (*Encara invisible, crida des de baix.*): Bon dia, senyora Tesman.

HEDDA: Amagui's que dispero, conseller Brack!

BRACK (*Des de baix.*): No, no, no! No m'apunti així!

HEDDA: Això és el que pot passar quan la gent entra per l'escala del darrera. (*Dispara.*)

BRACK (*Apropant-se.*): Que s'ha tornat boja?

HEDDA: Oh, Déu... no l'he pas tocat!

BRACK (*Des de la terrassa.*): Per què no deixa de fer disparats?

HEDDA: Entri, senyor conseller!

El conseller entra per la porta vidriera. Va vestit per a la vetllada d'homes sols que ha organitzat. Porta un abric de roba lleugera penjat al braç.

BRACK: Diable! Veig que continua practicant aquest esport!
Contra qui dispara?

HEDDA: Disparo contra el blau del cel.

BRACK (*Amb molta cura, li pren la pistola de les mans.*):
Permeti'm, senyora... (*Mira la pistola.*) Oh, prou que la conec, aquesta. (*Mira al voltant.*) On és la caixa? Ah, aquí. (*Va a posar la pistola dins la caixa, que tanca.*)
Per avui, ja n'hi ha prou d'aquesta mena de bromes.

HEDDA: Què vol que faci per distreure'm?

BRACK: No ha tingut visites?

HEDDA (*Torna a tancar la vidriera.*): Cap ni una. Tots els meus amics encara són al camp.

BRACK: I Tesman, també és fora?

HEDDA (*Tanca la caixa de les pistoles en un calaix de l'escriptori.*): També... Així que ha acabat de dinar, ha corregut a veure les seves ties. No esperava que vostè el vingués a buscar tan d'hora.

BRACK: Hm... Com és que no se m'ha acudit? Imbècil de mi!

HEDDA (*Gira el cap i el mira.*): Imbècil? Per què?

BRACK: Perquè aleshores hauria vingut encara una mica més d'hora.

HEDDA (*Travessa la cambra.*): I no hauria trobat ningú.
Perquè després de dinar he anat a la meva cambra a canviar-me.

BRACK: I no hi ha cap esclatxa, encara que sigui mínima, per poder conferenciar?

HEDDA: No, perquè vostè s'ha oblidat de fer-la fer.

BRACK: Una altra estupidesa per part meva.

HEDDA: No podem fer altra cosa que seure i esperar Tesman, que segurament no vindrà pas tan aviat.

BRACK: Déu meu, així em caldrà prendre paciència.

HEDDA s'asseu en un extrem del sofà. BRACK deixa l'abric damunt el respall de la cadira que té més a prop i s'asseu sense deixar el barret. Pausa breu. Tots dos es miren.

HEDDA: Què hi ha?

BRACK (*En el mateix to.*): Què hi ha?

HEDDA: Jo he preguntat primer.

BRACK (*S'inclina una mica endavant.*): Per què no xerrem una estoneta, senyora Tesman?

HEDDA (*Es tira enrera, al sofà.*): Sí, em sembla que fa una eternitat que no parlem. Evidentment, les poques paraules que ens hem dit aquest matí, no les compto.

BRACK: Vol dir..., en confiança, a soles, com ara?

HEDDA: Sí, ..., més o menys.

BRACK: No ha passat ni un sol dia que no pensés en vosté, que no desitgés el seu retorn.

HEDDA: Li juro que jo he desitjat això mateix tot aquest temps.

BRACK: Vostè, senyora Tesman? De debò? I jo que creia que es divertia tant en el seu viatge!

HEDDA: Ho creia, de debò?

BRACK: Tesman m'ho repetia en cadascuna de les seves cartes.

HEDDA: Ah, ell! Ho crec! Per a ell no hi ha res de més bonic que remenar qualsevol arxiu o biblioteca. Poder estar assegut hores i hores copiant vells pergamins... o Déu sap què.

BRACK (*Amb una certa malícia.*): Al cap i a la fi, és l'ofici que ha triat en aquest món..., almenys en part.

HEDDA: Sí, ja deu ser això. I s'entén que ell ho faci..., però jo! Oh, no, estimat conseller, jo m'he avorrit mortalment!

BRACK (*En un to compassiu.*): De debò? No m'enganya?

HEDDA: Vostè mateix s'ho pot figurar! Sis mesos sense veure ni una ànima del nostre cercle d'amistats..., sense ningú amb qui poder parlar mai de cap de les nostres coses!

BRACK: Sí, sí..., jo també ho hauria trobat a faltar terriblement.

HEDDA: I després, el més insuportable de tot era...

BRACK: Què?

HEDDA: Haver d'estar sempre, irremissiblement, amb la mateixa persona.

BRACK (*Amb un signe d'assentiment.*): Ho pot ben dir... Del matí al vespre... Dia i nit...

HEDDA: Acabo de dir-ho: sempre, irremissiblement.

BRACK: Cert. Però amb el nostre excellent Tesman, em sembla que és possible...

HEDDA: Vostè sap perfectament que Tesman és un erudit, amic meu.

BRACK: No hi ha dubte.

HEDDA: I viatjar amb un erudit no té res d'encisador. Almenys a la llarga.

BRACK: Tampoc quan aquest erudit... l'estimes?

HEDDA: Oh, per favor, no utilitzi aquest mot tan estúpid, tan gastat.

BRACK (*Amb un sobresalt.*): Què diu, ara?

HEDDA (*Mig rient, mig irritada.*): Ja m'agradaria veure'l al meu lloc! Sentir parlar de la Història de les civilitzacions des del matí fins al vespre.

BRACK: Sempre, irremissiblement.

HEDDA: Sí, sí, sí! I l'artesanía de l'Edat Mitjana... Això arriba a posar-me frenètica!

BRACK (*La mira inquisitiu.*): Però, digui'm, com haig d'explicar-me la situació? El fet que vostè... Hm...

HEDDA: Vol dir que Jörgen Tesman i jo ens hàgim unit? És això el que vol dir?

BRACK: Doncs..., sí. És una manera d'expressar-ho.

HEDDA: Déu meu! Ho troba tan extraordinari?

BRACK: Sí i no, senyora Tesman.

HEDDA: Estava cansada de ballar, estimat conseller. El meu temps havia passat. (*Té un calfred.*) No, no, no voldria haver de dir això, ni pensar-ho tan sols!

BRACK: Ni té cap motiu...

HEDDA: Ah, motiu..., motiu... (*El mira escrutadora.*) I pel que fa a Jörgen Tesman, què més puc dir sinó que és un home correcte en tots els aspectes?

BRACK: Correcte i sòlid. Qui ho nega?

HEDDA: I tampoc no podem qualificar-lo de ridícul..., em sembla.

BRACK: Ridícul? (*Vacilla.*) No..., no exactament.

HEDDA: En tot cas, és el tipus de colleccionista meticulós. I pot ser que, amb el temps, arribi lluny.

BRACK (*La mira amb una certa indecisió.*): Jo creia, com tothom, que vostè opinava que algun dia pot ser una veritable eminència.

HEDDA (*Amb expressió de cansament.*): Sí, això opinava... I si ell volia tenir a qualsevol preu el dret d'assegurar-me el pervindre..., no sé per què li ho havia d'impedir...

BRACK: No, és clar... si ens ho mirem des d'aquest punt de vista.

HEDDA: En qualsevol cas, era més del que estaven disposats a oferir-me els altres pretendents, estimat conseller.

BRACK (*Riu.*): Sí, en aquest punt jo no puc, naturalment, parlar per tots els altres. Quant a mi mateix, ja sap que el vincle matrimonial m'ha fet sempre... massa respecte. Almenys en principi, senyora Tesman.

- HEDDA (*En broma.*): Oh, jo tampoc no m'havia fet il·lusions respecte a vostè.
- BRACK: Tot el que ambiciono és un petit cercle d'amics de confiança, que em permeti d'ajudar-los amb paraules i fets, d'anar i venir com... un amic ben considerat.
- HEDDA: Ben considerat pel marit... vol dir.
- BRACK (*Amb una inclinació.*): Millor per la mestressa de la casa, si haig de ser sincer. Però també, com és natural, pel marit. Sap? Una relació..., jo diria... triangular..., és en el fons una comoditat per a tots tres.
- HEDDA: Sí, durant el viatge, he desitjat més d'una vegada una tercera persona. Oh! Sempre amb el mateix home en un departament de ferrocarril!
- BRACK: Bé, el viatge de noces s'ha acabat, sortosament.
- HEDDA (*Nega amb el cap.*): No, el viatge serà llarg, massa llarg. Només he arribat a una estació on el tren s'ha aturat.
- BRACK: És el moment de saltar a terra per estirar una mica les cames, senyora Tesman.
- HEDDA: No baixaré mai.
- BRACK: N'està segura?
- HEDDA: Sí, perquè sempre hi ha algú...
- BRACK (*Somrient.*): Que mira les cames, no?
- HEDDA: Justament.
- BRACK: Sí, però, Déu meu...
- HEDDA (*Amb un gest de defensa.*): No, no m'agrada. Prefereixo continuar asseguda al meu lloc, amb una sola persona.
- BRACK: I si el tercer puja al tren i s'uneix als altres dos?
- HEDDA: Ah, això seria diferent.
- BRACK: Un amic de consideració, compresiu...
- HEDDA: ...conversador, ple d'amenitat, que toca tots els temes.
- BRACK: ...I que no té res d'erudit!

HEDDA (*Amb un sospir profund.*): Sí, això seria un alleujament.

BRACK (*Escolta la porta que s'obre, i fa una indicació amb la mirada cap un costat.*): El triangle s'ha tancat.

HEDDA (*En veu baixa.*): I el tren continua el viatge.

JÖRGEN TESMAN, *amb un vestit gris, de carrer, i amb un barret tou, de feltre, que porta posat, entra per la porta del rebedor. Du piles de llibres en rústega sota els braços i a les butxaques.*

TESMAN (*Va cap a la taula que hi ha davant el sofà.*): Uf! M'ha fet venir calor, tragar tants llibres. (*Deixa els llibres.*) Estic xop de suor, Hedda. Però, què veig? Ja és aquí, senyor conseller? Eh? La Berta no m'ho ha dit.

BRACK (*S'alça.*): He entrat pel jardí.

HEDDA: Què són tots aquests llibres?

TESMAN (*Fullejant-los.*): Oh, són unes quantes obres que acaben de sortir i que jo necessitava... Literatura especialitzada, saps?

HEDDA: Literatura especialitzada?

BRACK: És clar, literatura especialitzada, senyora Tesman!

BRACK i HEDDA *bescanvien un somriure de complicitat.*

HEDDA: Te'n calen gaires més, d'aquestes coses?

TESMAN: Evidentment, estimada Hedda. Són textos que sempre fan falta. Cal estar al corrent de tot allò que surt.

HEDDA: Sí, cal estar al corrent.

TESMAN (*Busca entre els llibres.*): I mira..., també m'ha caigut a les mans el nou llibre d'Ejlert Lövborg. (*L'hi mostra.*) No et faria gràcia donar-li un cop d'ull, Hedda, eh?

- HEDDA: No, gràcies. O potser sí..., però més tard.
- TESMAN: L'he fullejat una mica tot venint.
- BRACK: I què? Què li sembla, com a erudit en la matèria?
- TESMAN: Em sorprèn el llenguatge mesurat i la profunditat que té. Mai no havia escrit així. (*Recull els llibres.*) M'enduc tot això al meu despatx. Em farà gràcia tallar els fulls! A més, m'agradaria arreglar-me una mica. (*A BRACK.*) Suposo que no hem de sortir de seguida, eh?
- BRACK: Oh, no, no hi ha pressa. Encara tenim força temps.
- TESMAN: Molt bé. Així no hauré de córrer. (*Va a sortir amb els llibres. Però s'atura a la porta i es gira.*) Ah, sí, Hedda... La tia Juliane no vindrà aquest vespre.
- HEDDA: Ah, no? Potser per la història del capell?
- TESMAN: De cap manera. Com pots creure una cosa així de la tia Juliane? És que la tia Rina no es troba gens bé, saps?
- HEDDA: No és una novetat, això.
- TESMAN: Sí, però aquest vespre ha anat de baixa, pobra dona.
- HEDDA: Doncs és natural que la seva germana es quedi a fer-li companyia. Ja m'hi aniré acostumant.
- TESMAN: Però no pots figurar-te la joia immensa que ha tingut la tia Juliane quan ha vist com t'ha provat el viatge!
- HEDDA (*S'alça i diu a mitja veu.*): Ah, sempre les ties!
- TESMAN: Eh?
- HEDDA (*S'apropa a la vidriera.*): Res.
- TESMAN: Ah... bé, me'n vaig. (*Travessa la cambra del fons i se'n va per la dreta.*)
- BRACK: Què és aquesta història del capell de què parlava?
- HEDDA: Oh, un petit incident que he tingut aquest matí amb la senyoreta Tesman. Havia deixat el seu capell damunt una cadira. (*El mira i somriu.*) I jo he fet com si cregués que era el de la minyona.

BRACK (*Mou el cap.*): Però, com ha pogut, estimada Hedda, com ha estat capaç de tractar així una senyora tan amable?

HEDDA (*Travessa, la sala, nerviosa.*): Miri, són coses que em vénen de cop i volta, i no hi puc fer res! (*Es deixa caure a la butaca que hi ha vora l'estufa.*) Oh, ni jo mateixa sé com explicar-me-les.

BRACK (*Darrera la butaca.*): Vostè no és feliç. Aquest és el secret.

HEDDA (*Mira fixament davant seu.*): No sé per què hauria de ser feliç. M'ho podria dir vostè?

BRACK: Entre altres coses, perquè té la casa, la llar que somniava.

HEDDA (*El mira i riu.*): Vostè també creu en aquesta història estúpida del somni realitzat?

BRACK: És que potser no hi ha res de cert en aquesta història?

HEDDA: Sí, hi ha alguna cosa.

BRACK: Ah! Quina?

HEDDA: Bé, vostè sap que, l'estiu passat, vaig triar el pobre Tesman perquè m'acompanyés a casa després d'una festa de societat...

BRACK: Llàstima! Jo havia d'anar en una altra direcció.

HEDDA: Exacte... Els camins que vostè seguia l'estiu passat eren molt diferents.

BRACK (*Riu.*): No se'n dóna vergonya de dir aquestes coses, senyora Tesman? Dèiem que vostè i Tesman...

HEDDA: Sí. Una nit vam passar per aquí al davant. I el pobre Tesman no sabia on girar la cara, perquè no trobava cap tema de conversa. I em vaig compadir d'aquella indefensa rata de biblioteca.

BRACK (*Somriu amb escepticisme.*): Ah, sí, ho diu de debò? Hm...

HEDDA: Sí, em va fer llàstima. I per ajudar-lo a sortir del

pas vaig cometre la lleugeresa de dir-li que m'hauria agradat de viure en aquesta villa.

BRACK: I res més?

HEDDA: *Aquella nit, no.*

BRACK: Més tard, doncs...!

HEDDA: Sí. La meva lleugeresa va tenir conseqüències, estimat conseller.

BRACK: Com passa normalment amb la majoria de les nostres lleugereses, senyora Tesman.

HEDDA: Gràcies! Sigui com sigui, aquest entusiasme per la villa de la senyora Falk va fer que ens comencéssim a relacionar, Jörgen Tesman i jo! Després va venir el compromís matrimonial, el casament, el viatge de noces, etcètera, etcètera... I és així com recollim els fruits d'allò que hem sembrat. Què més li podria dir, conseller?

BRACK: Deliciós! I potser en el fons mai no li ha interessat res de tot això!

HEDDA: Déu sap que no!

BRACK: I ara tampoc? Després que li hem arreglat i decorat la casa perquè s'hi trobi ben còmoda!

HEDDA: Uf! Tinc la impressió que totes les cambres fan olor de lavanda i de roses seques. Potser ha estat la tia Juliane la qui ha ficat aquestes olors a la casa.

BRACK (*Riu.*): No, jo penso que més aviat deuen venir de la difunta esposa del president Falk.

HEDDA: Sí, tenen alguna cosa de marcit..., de mort. Com les flors l'endemà d'un ball. (*Creua les mans darrera la nuca, es recolza al seient i mira BRACK.*) Oh, estimat conseller..., no pot imaginar el terrible avorriment que m'espera!

BRACK: És que la vida no li pot oferir algun objectiu, com a molta gent, senyora Tesman?

HEDDA: Alguna feina que em fes una certa il·lusió?

BRACK: Evidentment, almenys això.

- HEDDA: Déu sap quin podria ser aquest objectiu! De vegades penso... (*S'interromp.*) Però, no... no pot ser.
- BRACK: Qui sap? Digui'l.
- HEDDA: Penso que... si aconseguís col·locar Tesman dins el món de la política...
- BRACK: Però... quina satisfacció li donaria a vostè? Si no serveix per fer política? Per què l'hi hauria de forçar?
- HEDDA: Perquè m'avorreixo! Per això, m'entén? (*Després d'una pausa breu.*) Li sembla tan impossible que Tesman arribi a ministre?
- BRACK: Hm... miri, senyora Tesman, primer caldria que el seu marit fos un home amb els mitjans econòmics suficients...
- HEDDA (*S'alça, impacient.*): Aquest és el problema! En aquestes condicions miserables he anat a trobar-me. (*Passeja.*) Són elles les que fan la vida tan trista! Gairebé grotesca! I així estem!
- BRACK: A mi em sembla que el problema és un altre.
- HEDDA: Ah, sí? Quin?
- BRACK: Vostè no ha tingut cap experiència autèntica.
- HEDDA: Vol dir, seriosa?
- BRACK: Sí, si vol expressar-ho així! Però potser encara la tindrà.
- HEDDA (*Aparta el cap amb menyspreu.*): Oh, es refereix a les angúnies per aquesta càtedra del dimoni? Aquest és un problema de Tesman! No hi penso ni un sol moment!
- BRACK: No, no, això deixem-ho estar. Però si ara hagués de fer front a uns deures de responsabilitat —com la gent en diu— (*Somriu*), a uns deures nous derivats de la seva condició de jove casada?
- HEDDA (*Furiosa.*): Ah, calli, calli! Això no arribarà mai!
- BRACK (*Reflexiu.*): Oh, ja en parlarem... d'aquí a un any, a tot estirar.

HEDDA (*Seca.*): No, no en tinc vocació, senyor conseller.
A mi que no em vinguin amb deures!

BRACK: Per què no ha de ser com les altres dones en aquest...

HEDDA (*Des de la vidriera.*): Ah, ja n'hi ha prou! De vegades penso que només sóc feta per a una cosa en aquest món.

BRACK (*Se li apropa.*): Per a quina, si es pot saber?

HEDDA (*Vora la porta, mira l'exterior.*): Per avorrir-me d'una manera mortal! Ara ja ho sap! (*Es gira, dóna una ullada a la cambra del fons i es posa a riure.*) Ah, ja el tenim aquí, el nostre senyor catedràtic!

BRACK (*Baix, en to d'advertiment.*): Però..., senyora Tesman!

JÖRGEN TESMAN, *mudat, amb un capell i guants en una mà, apareix per la dreta, tot creuant la cambra del fons.*

TESMAN: Escolta, Hedda, ha arribat alguna tarjeta d'excusa d'Ejlert Lövborg, eh?

HEDDA: No.

TESMAN: No? Doncs ja veuràs com el tindrem aquí d'un moment a l'altre.

BRACK: Creu de debò que vindrà?

TESMAN: Sí, n'estic gairebé segur. Perquè tot el que vostè m'explicava aquest matí... no tenia cap fonament.

BRACK: Què diu?

TESMAN: Sí, la meva tia Juliane considera totalment inimaginable que Ejlert hagi tingut la intenció de barrar-me el camí. No li sembla que té raó..., eh?

BRACK: Així tot va perfecte:

TESMAN (*Deixa capell i guants en una cadira de la dreta.*): Sí, i ara m'hauria de permetre que l'esperés tot el temps que ens sigui possible.

BRACK: Encara en tenim de sobres. Cap dels meus hostes no compareixerà abans de la set, quarts de vuit.

TESMAN: Doncs aleshores podem fer companyia a Hedda... mentre esperem l'hora, eh?

HEDDA (*Pren el barret i l'abric de BRACK i els portia al sofà del racó.*): I en el pitjor dels casos, també em pot fer companyia el senyor Lövborg.

BRACK (*Vol prendre ell mateix les seves coses.*): Oh, per favor, senyora!... Què vol dir «en el pitjor dels casos»?

HEDDA: Vull dir si a ell no li ve de gust acompanyar Tesman a casa de vostè.

TESMAN (*La mira dubtós i interrogatiu.*): Però, estimada Hedda, et sembla convenient que es quedi amb tu? Pensa que aquest vespre... la tia Juliane no pot venir.

HEDDA: No, però vindrà la senyora Elvsted. I podrem prendre tots tres una tassa de te.

TESMAN: Ah, així les coses canvien.

BRACK (*Somriu.*): I potser també serà el millor per la salut del seu amic.

HEDDA: Què vol dir?

BRACK: Déu meu, senyora... vostè ha criticat sovint les meves vetllades de solter. Ha dit sempre que només devien ser aptes per a homes de principis realment sòlids.

HEDDA: Sembla que, darrerament, el senyor Lövborg s'ha tornat prou sòlid... És un pecador convertit!

BERTA entra per la porta del rebedor.

BERTA: Senyora..., hi ha un senyor que desitja...

HEDDA: Faci'l entrar.

TESMAN (*Baix.*): És Lövborg, Hedda, segur! Imagina't!

Procedent del rebedor, apareix EJLERT LÖVBORG. És alt i prim, té la mateixa edat que TESMAN, però sembla més gran, més treballat per la vida. Els cabells i la barba són bruns, gairebé negres; la cara, seca i pàl·lida, de pòmuls vermellosos. Porta un vestit elegant, que sembla nou. A la mà, un barret alt i uns guants negres. Fa la impressió de sentir-se una mica incòmode; es queda prop de la porta i s'inclina d'una manera precipitada.

TESMAN (*Li va a l'encontre i li estreny la mà.*): Ejfert, amic... quina alegria tornar-te a veure després de tants anys!

LÖVBORG (*En veu baixa.*): Gràcies per la carta, Jörgen! (*S'apropa a HEDDA.*) Em puc permetre allargar-li la mà, senyora Tesman?

HEDDA (*Accepta la mà que li allarga LÖVBORG.*): Benvingut, senyor Lövborg. (*Amb un gest de mà.*) No sé si aquests dos cavallers...

LÖVBORG (*Amb una lleugera inclinació.*): El conseller Brack..., si no m'equivoco.

BRACK (*També inclinant-se.*): Sí, ho sóc... ja fa una colla d'anys.

TESMAN (*Posa les mans a les espatlles de LÖVBORG.*): I ara vull que aquí et sentis com a casa teva, Ejfert! Eh, Hedda? M'han dit que venies a viure a ciutat, com abans.

LÖVBORG: Sí, tinc aquesta intenció.

TESMAN: Em sembla molt ben pensat. Escolta..., m'he comprat el teu llibre, però encara no he tingut temps de llegir-lo.

LÖVBORG: Ni cal que ho facis.

TESMAN: Que no? Què vols dir?

LÖVBORG: No hi ha gran cosa de nou.

TESMAN: Home! I ho dius *tu* mateix?

BRACK: Sembla que ha estat objecte dels elogis més entusiastes.

LÖVBORG: Justament era el que jo volia. I per això el vaig escriure d'una manera que fos comprensible per a tothom.

BRACK: Molt raonable.

TESMAN: Sí, però, estimat Ejlert...

LÖVBORG: Perquè ara vull provar de crear-me novament una posició..., de tornar a començar.

TESMAN (*Insegur.*): Ah... potser sí que és això, eh?

LÖVBORG (*Somriu, deixa el capell i els guants i es treu de la butxaca un rotlle de paper lligat amb un cordó.*): Però quan surti aquest text, Jörgen Tesman..., llegeix-lo! Perquè és el meu llibre..., el de debò, aquell on sóc jo mateix.

TESMAN: Sí? I de què tracta?

LÖVBORG: És la continuació.

TESMAN: La continuació?

LÖVBORG: Sí..., del meu llibre.

TESMAN: Del nou?

LÖVBORG: És clar.

TESMAN: Però, estimat Ejlert, si ja arriba fins als nostres dies!

LÖVBORG: Sí, certament. Però en aquest altre parlo del futur.

TESMAN: Del futur? Déu meu, si no en sabem res!

LÖVBORG: Tens raó... però sempre en podem dir una cosa o altra. (*Obre el manuscrit.*) Veuràs...

TESMAN: No és lletra teva.

LÖVBORG: No, l'he dictat. (*El fulleja.*) Té dues parts. La primera tracta de les potències civilitzadores del futur. I la segona..., des d'aquí. (*Continua passant fulls.*) ...Estudia l'evolució cultural dels temps que vindran.

TESMAN: És curiós! Mai no se m'hauria acudit escriure sobre una cosa semblant.

HEDDA (*Vora la vidriera, colpeja els vidres amb els dits.*): Hm... No m'estranya!

LÖVBORG (*Torna a plegar el manuscrit i el deixa sobre la taula.*): L'he portat per llegir-ne alguns trossos aquest vespre.

TESMAN: És molt amable per part teva, Ejlert. Però, aquest vespre? (*Mira a BRACK.*) No sé pas si ho podrem arreglar.

LÖVBORG: Tant se val. Un altre dia! No hi ha pressa.

BRACK: La veritat, senyor Lövborg, és que aquest vespre hi ha una petita reunió a casa meva. Volíem celebrar el retorn de Tesman, sap?

LÖVBORG (*Busca amb l'esguard el seu barret.*): Ah, molt bé..., en aquest cas, no vull...

BRACK: No, no! Escolti! Per què no ens dona el gust d'acompanyar-nos?

LÖVBORG (*Tallant.*): No, gràcies. M'és impossible.

BRACK: Què diu, home! Vingui! Som un petit grup de bons amics. I segur que la festa serà molt animada, com diu sempre Hed..., la senyora Tesman.

LÖVBORG: No ho dubto, però...

BRACK: Podria portar el manuscrit i llegir-lo a Tesman. Tinc prou cambres perquè no els molesti ningú.

TESMAN: Sí, Ejlert... Podríem fer això, eh?

HEDDA (*S'interposa.*): Escolta, estimat Tesman, si el senyor Lövborg no hi vol anar! Estic segura que té moltes més ganes de quedar-se a sopar amb mi.

LÖVBORG: Amb vostè, senyora?

HEDDA: Sí, amb mi i amb la senyora Elvsted.

LÖVBORG: Ah... (*Com de passada.*) Sí, l'he vista un moment aquest migdia.

HEDDA: De debò? Aquest vespre vindrà. I em sembla, se-

nyor Lövborg, que s'haurà de quedar, perquè la senyora Elvsted necessitarà algú que l'acompanyi a casa.
LÖVBORG: Té raó. Gràcies, senyora..., em quedaré.
HEDDA: Vaig a dir-ho a la minyona.

S'apropa a la porta del rebedor i truca. Apareix BERTA. HEDDA hi parla amb veu baixa i assenyala la taula de la sala del fons; BERTA fa un signe d'assentiment i se'n va.

TESMAN (*Simultàniament, a Ejlert Lövborg.*): Dignes, Ejlert, és aquest nou tema..., el tema del futur, el que serà objecte de les conferències que vols donar?
LÖVBORG: Sí.
TESMAN: El llibreter m'ha dit que, a la tardor, penses donar aquí una sèrie de conferències.
LÖVBORG: Tinc la intenció de fer-ho... i no cal que t'ho prenguis malament, Tesman.
TESMAN: Déu meu, què dius? De cap manera!
LÖVBORG: Puc entendre molt bé que no estiguis precisament entusiasmat.
TESMAN (*Torbat.*): Oh, t'ho prego..., no puc exigir-te pas que per mi deixis de...
LÖVBORG: Malgrat tot, esperaré el teu nomenament.
TESMAN: Esperaràs? És que..., és que potser no penses presentar-te? No vols ser catedràtic? Eh?
LÖVBORG: No, jo només vull guanyar-te... davant l'opinió pública
TESMAN: Déu meu..., així tenia raó la tia, Juliane! Ho sabia! Imagina't, Hedda! Ejlert Lövborg no té la intenció de crear-nos dificultats de cap mena!
HEDDA: Crear-nos? A mi no m'hi fiquis.

Passa a la cambra del fons, on BERTA ha aparegut per deixar damunt la taula una plata amb garrafes i vasos. HEDDA fa un gest d'aprovació i torna a primer terme; BERTA se'n va.

TESMAN (*Simultàniament.*): I vostè, conseller Brack? Què hi diu, eh?

BRACK: Hm..., jo diria que la victòria i l'honor deuen ser coses molt boniques.

TESMAN: Ho són, sens dubte. I malgrat tot...

HEDDA (*Mira a TESMAN amb un somriure ple de fredor.*): Sembla ben bé com si t'hagués caigut un llamp a sobre.

TESMAN: Potser sí... més o menys..., eh?

BRACK: És que, ben mirat, senyora, hem provocat una tempesta.

HEDDA (*Indica la cambra del fons.*): No volen passar a l'altra cambra, senyors? Prendrem un vas de ponx.

BRACK (*Mira el seu rellotge.*): Un glop de comiat? Sí, és una bona idea.

TESMAN: Perfecte, Hedda, perfecte! Ara que m'he tret aquest pes de sobre i em sento lleuger com una ploma...

HEDDA: Vostè també... senyor Lövborg, faci'm el favor.

LÖVBORG (*A la defensiva.*): No, moltes gràcies..., jo no.

BRACK: Què diu, ara? Un vas de ponx fred no és una metzina, em sembla.

LÖVBORG: Per a algunes persones, potser no.

HEDDA: Doncs ja em quedaré jo a fer companyia al senyor Lövborg.

TESMAN: Sí, sí, fes-ho, estimada Hedda.

TESMAN I BRACK passen a la cambra del fons, seuen i prenen ponx, fumen cigarrets i parlen molt animadament durant l'escena que segueix. LÖVBORG resta vora l'estufa i HEDDA va cap al seu escriptori.

HEDDA (*Alça una mica la veu, amb la intenció de fer-se sentir.*): Li ensenyaré unes quantes fotografies, si no li fa res. Tesman i jo hem fet un viatge. Ara venim del Tírol.

Va cap al sofà amb un àlbum, el deixa damunt la taula i s'asseu en un extrem del sofà, d'esquena a BRACK i TESMAN.

EJLERT LÖVBORG *s'apropa, s'atura i la contempla. Després va a buscar una cadira i s'asseu al costat de HEDDA, també d'esquena a l'obertura del fons.*

HEDDA (*Obre l'àlbum.*): Veu aquestes muntanyes, senyor Lövborg? És el massís d'Ortler, prop de Merano.

LÖVBORG (*Que no ha deixat de mirar-la fixament, diu en veu baixa i amb lentitud.*): Hedda... Hedda Gabler!

HEDDA (*Li llança un cop d'ull ràpid i diu en un murmuri.*): Per favor! Silenci!

LÖVBORG (*Amb la mateixa suavitat.*): Hedda Gabler!

HEDDA (*Mira l'àlbum.*): Sí, així em deia abans. Quan ens vam conèixer.

LÖVBORG: I ara ja mai més no podré dir-li aquest nom?

HEDDA (*Continua fullejant l'àlbum.*): No, i caldrà que s'hi vagi acostumant..., com més aviat, millor.

LÖVBORG (*Amb indignació.*): Hedda Gabler..., casada. I precisament amb Jörgen Tesman!

HEDDA: És la vida.

LÖVBORG: Oh, Hedda..., Hedda..., com has pogut caure tan baix?

HEDDA (*Amb una mirada fulminant, li diu en veu baixa, però severa.*): Prou... Això, no vull que m'ho digui!

LÖVBORG: Ah, no ho vols?

TESMAN *s'apropa al sofà.*

HEDDA (*El sent i diu amb indiferència.*): I aquí, senyor Lövborg, tenim una vista de la vall D'Ampezzo. Miri quines crestes! (*Aixeca els ulls i esguarda TESMAN amb un somriure amable.*) Com es deien aquests pics tan curiosos?

TESMAN: A veure... Ah, això? Són els Dolomites.

HEDDA: Ah, sí!... Són els Dolomites, senyor Lövborg.

TESMAN: Tu, Hedda, volia dir-te que podríem portar-vos una mica de ponx, almenys per a tu, eh?

HEDDA: Sí, gràcies... i potser també unes quantes galetes.

TESMAN: No vols cap cigarret?

HEDDA: No, gràcies.

TESMAN: Bé, bé.

Travessa la cambra del fons i se'n va per la dreta. BRACK, assegut darrera la taula, adreça de tant en tant a HEDDA i LÖVBORG un esguard escrutador i desconfiat.

LÖVBORG (*Amb la veu sufocada, com fins ara.*): Contesta, Hedda! Com ho has pogut fer?

HEDDA (*Que sembla abstreta en la contemplació de l'àlbum.*): Si continua tutejant-me, deixaré de parlar amb vostè.

LÖVBORG: No la puc tutejar ni quan estem sols?

HEDDA: No. Pot fer-ho de pensament, però no amb paraules.

LÖVBORG: Ja ho entenc. El seu amor per Tesman se'n podria ressentir.

HEDDA (*Li llança un cop d'ull i diu somrient.*): Amor? No em faci riure!

LÖVBORG: Així, no hi ha amor?

HEDDA: Ni infidelitats! No en vull saber res!

LÖVBORG: Només una pregunta, Hedda...

HEDDA: Ssst!

Entra TESMAN, amb una plàtera, per la porta del fons.

TESMAN: Mireu quines coses més bones que duc! (*Deixa la plàtera damunt la taula.*)

HEDDA: Per què ens serveixes tu mateix?

TESMAN (*Omple els vasos.*): Per a mi és un gran plaer servir-te, Hedda.

HEDDA: Però has omplert els dos vasos, i el senyor Lövborg no en vol prendre, de ponx.

TESMAN: Ja ho sé. Però la senyora Elvsted no trigarà.

HEDDA: És veritat! La senyora Elvsted.

TESMAN: Te n'havies oblidat? Eh?

HEDDA: Estem tan absorbits per les fotografies... (*En mostra una.*) Recordes aquest poblet?

TESMAN: Oh, és aquell llogarret tan bonic que hi havia sota el Brenner! Hi vam passar la nit...

HEDDA: I hi vam trobar aquells excursionistes tan alegres.

TESMAN: Just, era aquí! Llàstima que tu no hi fossis, Ejlert! Eh? (*Torna al fons i s'asseu al costat de BRACK.*)

LÖVBORG: Només una pregunta, Hedda.

HEDDA: Què?

LÖVBORG: En la relació amb mi, tampoc no n'hi havia, d'amor? Ni una engruna?

HEDDA: Oh, no sé ben bé... si n'hi havia o no n'hi havia. Em sembla que vam ser dos bons companys..., dos amics de debò. (*Somriu.*) Vostè, sobretot, era molt obert.

LÖVBORG: Vostè volia que ho fos.

HEDDA: Sí... quan penso en aquell temps... Va ser bonic, seductor... Hi veig gairebé una certa audàcia... en aquella intimitat secreta que teníem..., en aquella camaraderia que no sospitava ningú.

LÖVBORG: No és cert? No fou exactament així? A les tardes, quan jo l'anava a veure..., i el general s'estava

assegut a la finestra, d'esquena a nosaltres, llegint el diari...

HEDDA: I nosaltres al sofà...

LÖVBORG: Sempre amagats darrera la mateixa revista il·lustrada.

HEDDA: Sí, no teníem un àlbum de fotografies...

LÖVBORG: Ah, Hedda..., i quan jo li vaig confessar..., quan la vaig informar de tots els meus esforços inútils..., quan li vaig dir allò que no sabia ningú..., que m'havia passat dies i nits senceres en plena follia. Oh, Hedda..., quin poder tan gran devia tenir damunt meu, per obligar-me a confessar-li totes aquelles coses!

HEDDA: Un poder, en mi? Ho pensa de debò?

LÖVBORG: Sí, quina altra explicació hi ha? Oh, i les seves preguntes..., totes aquelles preguntes indirectes que em feia.

HEDDA: I que vostè comprenia tan a la perfecció.

LÖVBORG: Com era capaç de preguntar d'aquella manera? Amb tanta gosadia?

HEDDA: Indirectament, em sembla.

LÖVBORG: Sí, però també amb audàcia.

HEDDA: I vostè, no em responia amb la mateixa audàcia?

LÖVBORG: Això és el que no acabo d'entendre, quan m'ho miro des d'ara! Però, escolti, Hedda, no li sembla que hi havia amor en aquella intimitat? No era el desig de purificar-me allò que l'animava, quan jo venia a buscar refugi i a confessar-me amb vostè? No era això?

HEDDA: No del tot.

LÖVBORG: Doncs, què era?

HEDDA: Troba tan estrany que una noia... quan ho pot fer... tan en secret...

LÖVBORG: Què?

HEDDA: ...li agradi donar un cop d'ull a un món...

LÖVBORG: Quin món?

HEDDA: A un món al qual, pel fet de ser una noia, no pot tenir accés?

LÖVBORG: Ah, era això?

HEDDA: Això també. Sí..., penso que també.

LÖVBORG: Ens va unir, doncs, el desig de viure i l'afany de coneixement... I per què no podia durar?

HEDDA: Per culpa seva.

LÖVBORG: Va ser vostè que va provocar la ruptura.

HEDDA: Sí, quan aquella intimitat podia esdevenir una altra mena de lligam. No sé com no li va fer vergonya, Ejlert Lövborg, cometre aquell abús de confiança amb la seva companya desprevinguda.

LÖVBORG (*Es retorça les mans.*): Oh, per què no va executar la seva amenaça! Per què no em va matar aquell dia d'un dispar?

HEDDA: Perquè en feia massa por l'escàndol!

LÖVBORG: Sí, Hedda. En el fons, és covarda.

HEDDA: Terriblement covarda. (*Canvia de to.*) Però per a vostè va ser una sort. I ara, ha trobat un bon consol... a casa els Elvsted.

LÖVBORG: Hm. Ja veig que Thea ha confessat.

HEDDA: I vostè? No li ha fet confidències sobre nosaltres?

LÖVBORG: Ni una paraula. És massa estúpida per entendre una relació com la nostra.

HEDDA: Estúpida?

LÖVBORG: Sí, estúpida en aquest aspecte.

HEDDA: I jo..., jo sóc covarda. (*S'inclina cap a ell, sense mirar-lo i li diu en veu més baixa.*) Ara sóc jo la qui vol fer-li una confidència.

LÖVBORG (*Amb interès.*): Quina?

HEDDA: Si em va fer por matar-lo...

LÖVBORG: Sí?

HEDDA: ...no va ser únicament a causa de la meva gran covardia..., aquella nit,

LÖVBORG (*La mira un moment, cospa el sentit dels seus mots i diu en veu baixa, molt apassionadament.*): Oh, Hedda! Hedda Gabler! Ara m'adono del que hi havia al fons de la nostra relació de companys! Tu i jo! Ah, hi havia alguna cosa més que l'afany de saber! Era el crit de la vida! Era amor!

HEDDA (*Li llança un esguard fulminant i el talla.*): Què diu! Ni pensar-ho!

S'inicia el crepuscle. BERTA obre la porta del rebedor.

HEDDA (*Tanca l'àlbum amb força i exclama somrient.*): Ah, per fi! Thea, estimada, passa, passa!

Entra la SENYORA ELVSTED, vestida de nit. BERTA tanca la porta darrera d'ella. HEDDA li allarga els braços sense sortir del sofà.

HEDDA: La meva dolça Thea! No saps amb quina impaciència t'esperava!

La SENYORA ELVSTED canvia una salutació, tot passant, amb els dos homes asseguts a la taula del fons; s'apropa a HEDDA i li allarga la mà. EJLERT LÖVBORG s'ha alçat. Ell i la SENYORA ELVSTED se saluden amb una lleugera inclinació de cap.

SRA. ELVSTED: Potser hauria de saludar el teu marit.

HEDDA: No cal. Deixa'ls amb el seu ponx. A més, se n'aniran de seguida.

SRA. ELVSTED: Ah, se'n van?

HEDDA: Sí, a una disbauxa de les seves.

SRA. ELVSTED (*Vivament, a LÖVBORG.*): Però vostè no, oi?

LÖVBORG: No.

HEDDA: El senyor Lövborg es queda amb nosaltres.

SRA. ELVSTED (*Pren una cadira i vol seure al costat d'ell.*):

Ah, que bé que s'està, aquí!

HEDDA: No, no, Thea, petita! No seguís aquí! Vine al costat meu. Jo vull seure entre vosaltres dos.

SRA. ELVSTED: Com vulguis.

Dóna la volta a la taula i seua al sofà, a la dreta de

HEDDA. LÖVBORG torna a seure a la seva cadira.

LÖVBORG (*Després d'una pausa breu, a Hedda.*): No és agradable mirar-la?

HEDDA (*Acarona els cabells de THEA.*): Mirar-la... només?

LÖVBORG: Sí. Perquè nosaltres..., ella i jo..., som dos amics sincers. Tenim una fe absoluta, l'un en l'altre. Per això podem parlar amb tota llibertat...

HEDDA: Sense reserves i d'una manera oberta, no és així, senyor Lövborg?

LÖVBORG: Hm...

SRA. ELVSTED (*Es recolza en HEDDA, i parla amb suavitat.*):

Oh, sóc tan feliç, Hedda! Perquè... figura't..., fins i tot diu que l'he inspirat!

HEDDA (*La mira amb una somriure lleuger.*): Això t'ha dit, Thea?

LÖVBORG: I quan cal actuar, senyora Tesman, és molt coratjosa!

SRA. ELVSTED: Oh, Déu..., jo coratjosa!

LÖVBORG: Sí, un coratge sense límits, quan l'amistat és en joc.

HEDDA: Coratge? Ah, qui pogués tenir-lo!

LÖVBORG: Què vol dir?

HEDDA: Potser aleshores seria possible de viure amb plenitud i sinceritat! (*Canvia de to sobtadament.*) I ara, estimada Thea, per què no prens un vaset de ponx?

SRA. ELVSTED: Gràcies, no.

HEDDA: I vostè, senyor Lövborg?

LÖVBORG: Gràcies, tampoc, no en prenc.

SRA. ELVSTED: No, no en pren mai.

HEDDA (*El mira amb fermesa.*): I si jo insistís?

LÖVBORG: No canviaria res.

HEDDA (*Rient.*): És que no tinc ni el més mínim poder sobre vostè, pobra de mi?

LÖVBORG: No en aquest terreny.

HEDDA: Penso molt seriosament que hauria d'acceptar. Per consideració a vostè mateix.

SRA. ELVSTED: Oh, no, Hedda!

LÖVBORG: Què vol dir?

HEDDA: O millor, per consideració als altres.

LÖVBORG: Com?

HEDDA: Perquè la gent no cregui que, en el fons, té por..., que no està tan segur de vostè mateix.

SRA. ELVSTED: Oh, Hedda... no!

LÖVBORG: La gent que pensí el que vulgui..., de moment.

SRA. ELVSTED (*Contenta.*): Així m'agrada!

HEDDA: Fa una estona, quan mirava el conseller Brack, me n'he adonat perfectament.

LÖVBORG: De què?

HEDDA: Feia un somriure tan irònic, quan vostè no ha gosat anar a seure amb ells.

LÖVBORG: Que no he gosat? Simplement, he preferit quedar-me amb vostès.

SRA. ELVSTED: És molt natural, Hedda!

HEDDA: Sí, però el conseller no ho podia saber. I jo he vist com somreia i com mirava a Tesman quan vostè no ha tingut el valor d'acompanyar-los a aquesta petita festa, ben inofensiva d'altra banda.

LÖVBORG: El valor? Diu que no he tingut el valor?

HEDDA: No, jo no dic res... Però el conseller ho ha pensat.

LÖVBORG: Això és cosa d'ell.

HEDDA: Així, no hi anirà?

LÖVBORG: No, em quedaré aquí, amb vostè i amb Thea.

SRA. ELVSTED: Però, Hedda..., això no té res d'estrany!

HEDDA (*Somriu i fa a LÖVBORG un signe d'aprovació.*) Així m'agrada, que sigui fort com una roca! Un home de principis incommovibles! Així ha de ser un home! (*Es gira cap a la SENYORA ELVSTED i l'acaricia.*) Ho veus? No t'ho he dit quan aquest matí, ens has vingut a veure tan atribolada?

LÖVBORG (*Amb un sobresalt.*) Atribolada?

SRA. ELVSTED (*S'espanta.*): Hedda..., Hedda!

HEDDA: Ja ho veus tu mateixa! No hi havia cap motiu per preocupar-se ni per anar d'una banda a l'altra plena d'una angoixa tan terrible! (*S'interromp.*) Bé, ara cal que tots tres ens posem en forma i estiguem ben alegres!

LÖVBORG (*Trasbalsat.*): Què significa tot això, senyora Tesman?

SRA. ELVSTED: Déu meu, Hedda! Quines coses dius! Què fas!

HEDDA: Tranquilla! Pensa que aquest odiós conseller no et treu els ulls de sobre.

LÖVBORG: Una angoixa terrible! Angoixa per mi?

SRA. ELVSTED (*Es lamenta en veu baixa.*): Oh, Hedda! Les teves paraules em fan tan desgraciada!

LÖVBORG (*La mira fixament; té l'expressió convulsa.*): Aquesta és la confiança sense límits que em tenia la meva companya!

SRA. ELVSTED (*En to de súplica.*): Oh, amic meu, abans que res, deixa'm dir-te que...

LÖVBORG (*Pren un dels vasos de ponx, l'alça lentament i diu amb veu baixa i ronca.*): A la teva salut, Thea! (*Buida el vas, el deixa damunt la taula i agafa l'altre.*)

SRA. ELVSTED (*Baix.*): Oh, Hedda, Hedda..., és això el que volies?

HEDDA: Jo? T'has tornat boja?

LÖVBORG: I ara beuré també a la seva salut, senyora Tesman. Gràcies per dir-me la veritat! Visca la veritat!
(*Buida l'altre vas i vol tornar-lo a omplir.*)

HEDDA (*Li posa la mà al braç.*): Au, ja n'hi ha prou! No oblidis que encara ha d'anar a casa de Brack.

SRA. ELVSTED: No, no, no!

HEDDA (*Baix, insistent.*): Calla, t'ho prego! Aquells dos són allí i et miren.

LÖVBORG (*Torna a deixar el vas.*): Ara, Thea, digues la veritat.

SRA. ELVSTED: Sí, sí!

LÖVBORG: Sabia el teu marit que venies a buscar-me?

SRA. ELVSTED (*Es retorça les mans.*): Oh, Hedda... Sents la pregunta que em fa?

LÖVBORG: O estàveu tots dos d'acord perquè vinguessis a vigilar-me? O potser ha estat fins i tot el teu marit qui ha tingut la idea d'enviar-te darrera meu? Ahà!... Perquè volia que continués ajudant-lo al seu despatx? O perquè li feia falta a la taula de joc?

SRA. ELVSTED: Oh, Lövborg, Lövborg! (*Baix, angoixada.*)

LÖVBORG (*Agafa un vas, disposat a omplir-lo.*): I ara, a la salut del vell jutge de pau!

HEDDA (*Fa un gest per impedir-li de beure.*): No, no, ara prou. Recordi que ha de llegir fragments del seu llibre al conseller Brack i a Tesman.

LÖVBORG (*Deixa anar el vas, es domina i diu amb calma.*): Thea, sento molt haver-me pres les coses així. He estat un estúpid. No t'enfadis amb mi, estimada, estimada companya! Ja veuràs, i els altres també ho veuran, que si vaig caure, ara..., ara em torno a aixecar! M'he recuperat amb la teva ajuda, Thea!

SRA. ELVSTED (*Radiant.*): Oh, el cel sigui lloat!

BRACK *ha consultat el rellotge.* TESMAN *i ell s'alcen i entren al saló.*

BRACK (*Pren l'abric i el barret.*): Senyora Tesman, ha arribat la nostra hora.

HEDDA: Sí, és veritat.

LÖVBORG: I també ha arribat la meva, senyor conseller!

SRA. ELVSTED (*Baix, suplicant.*): Oh, Lövborg... no, per favor!

HEDDA (*Li pessiga el braç.*): Calla! Et sentiran!

SRA. ELVSTED (*Fa un petit crit.*): Ai!

LÖVBORG (*A BRACK.*): Vostè ha tingut l'amabilitat de convidar-me.

BRACK: Així, ens acompanya?

LÖVBORG: Sí, amb molt de gust.

BRACK: Estic encantat.

LÖVBORG (*Pren el manuscrit i s'adreça a TESMAN.*): M'agradaria ensenyar-te algunes coses abans de donar el llibre a la impremta.

TESMAN: Molt amable, serà interessant! Però, escolta, Hedda... Com s'ho farà la senyora Elvsted per tornar a casa..., eh?

HEDDA: Oh, ja ens arreglarem.

LÖVBORG (*Mira les dues senyores.*): Senyora Elvsted? Vindrà a recollir-la, naturalment. (*S'apropa més a elles.*) Cap a les deu, senyora Tesman, va bé?

HEDDA: És clar que sí! Perfecte!

TESMAN: Doncs ja ho tenim resolt! Però a mi no m'esperis tan d'hora, Hedda.

HEDDA: Ah, estimat, pots quedar-te tanta estona com vulguis.

SRA. ELVSTED (*Amb angoixa mal reprimida.*): Senyor Lövborg..., recordi que m'esperaré aquí fins que em vingui a buscar.

LÖVBORG (*Amb el barret a la mà.*): Evidentment, senyora Elvsted.

BRACK: I ara, a divertir-nos, senyors! Espero que serà una festa «animada», com diu sempre certa senyora molt bonica.

HEDDA: Ah, si aquesta bonica senyora pogués fer-se invisible i estar amb vostès!

BRACK: Per què invisible?

HEDDA: Per poder-los sentir quan estaran animats de debò, senyor conseller!

BRACK (*Riu.*): No li ho aconsellaria pas a aquesta bonica senyora.

TESMAN (*També riu.*): Ah, no, Hedda! Aquesta sí que és bona! Imagina't!

BRACK: Anem! Adéu-siau, senyores, adéu-siau!

LÖVBORG (*Fa una inclinació de comiat.*): Així, fins a les deu.

BRACK, LÖVBORG i TESMAN surten per la porta del rebedor. Alhora, entre BERTA per la cambra del fons, amb un llum encès a la mà. El posa damunt la taula gran i s'entorna per on ha vingut.

SRA. ELVSTED (*S'ha alçat i passeja nerviosa per la sala.*): Hedda, Hedda, com acabarà tot plegat?

HEDDA: A les deu... tornarà. Ja el veig amb la testa coronada de pàmpols, intrèpid i ardent!

SRA. ELVSTED: Déu faci que tinguis raó.

HEDDA: I aleshores... ja ho veuràs... Tornarà a ser ell mateix..., a ser l'amo d'ell mateix..., lliure per tota la vida!

SRA. ELVSTED: Oh, tant de bo que tornés com tu el veus!

HEDDA: Així tornarà, i no de cap altra manera! (*S'alça i s'apropa a la SENYORA ELVSTED.*) Tu pots dubtar d'ell tant com vulguis... Jo hi crec! I ara ho veurem.

SRA. ELVSTED: Tens alguna intenció oculta, Hedda!

HEDDA: Sí, és veritat. Una vegada a la vida vull tenir poder sobre el destí d'una persona.

SRA. ELVSTED: Però... no tens aquest poder?

HEDDA: No, no el tinc... ni l'he tingut mai.

SRA. ELVSTED: I el teu marit?

HEDDA: Sí... és cert! Però, creus que val la pena? Oh, si coneguessis la meva misèria. Tu, que ets tan rica! (*Li posa els braços al coll i l'atreu.*) Oh, em sembla que tornaré a socarrimar-te els cabells!

SRA. ELVSTED: Deixa'm, Hedda, deixa'm estar! Em fas por!

BERTA (*Apareix per la porta del fons.*): Tot és a punt, senyora.

HEDDA: Ja venim.

SRA. ELVSTED: No, no! Prefereixo tornar a casa tota sola! Ara mateix!

HEDDA: Bestieses! Primer prendràs el te amb mi, beneita! I després, a les deu..., Ejlert Lövborg tornarà... coronat de pàmpols!

S'endu la senyora ELVSTED, gairebé per força, vers la porta del fons.

ACTE TERCER

La mateixa cambra dels Tesman. Les cortines de la porta del fons són tirades, així com les de la vidriera. El llum és abaixat i cobert a més per una pantalla. A l'estufa, la porta de la qual és oberta, hi havia foc, que s'està acabant d'apagar.

La SENYORA ELVSTED, coberta amb un gran xal, té els peus en un escambell. Seu vora l'estufa, molt en-sorrada a la butaca. HEDDA, vestida i tapada amb una manta, jeu al sofà i dorm. Al cap d'una estona, la SENYORA ELVSTED s'incorpora d'una manera sobtada i escolta alguna cosa atentament; després es torna a deixar anar, esgotada.

SRA. ELVSTED (*En un to de queixa, baix.*): Encara no...
Oh, Déu meu!... Encara no!

BERTA entra sense fer soroll per la porta del rebedor. Du una carta a la mà.

SRA. ELVSTED (*Es gira i pregunta vivament en veu baixa.*):
Què hi ha? Hi havia algú?

BERTA (*També en veu baixa.*): Sí, era una minyona... Ha dut aquesta carta.

SRA. ELVSTED (*Allarga la mà impacient.*): Una carta? A veure!

BERTA: És per al doctor, senyora.

SRA. ELVSTED: Ah!

BERTA: L'ha portada la minyona de la senyoreta Tesman.

La deixaré aquí, damunt la taula.

SRA. ELVSTED: Molt bé.

BERTA: El llum fumeja. Valdrà més que l'apagui.

SRA. ELVSTED: Sí, ja pot apagar-lo. Aviat es farà clar.

BERTA (*L'apaga.*): Ja ho és de clar, senyora.

SRA. ELVSTED: És cert, ja és de dia, i ell encara no ha tornat!

BERTA: Déu meu, jo ja ho veia venir, això.

SRA. ELVSTED: Ah, ho veia venir?

BERTA: Sí, quan vaig veure que aquell home tornava a ser a la ciutat i se n'anava amb tots dos. Perquè en altre temps, se'n deien de tots colors sobre aquest senyor.

SRA. ELVSTED: No alci tant la veu... Despertarà la senyora.

BERTA (*Esguarda el sofà i sospira.*): Déu meu, té raó...

Cal que la deixem dormir, pobre senyora. Vol que torni a carregar una mica l'estufa?

SRA. ELVSTED: Gràcies. Per mi, no cal.

BERTA: Me'n vaig, doncs. (*Torna a sortir sense fer cap soroll.*)

HEDDA (*Que es desperta en tancar-se la porta.*): Què passa...?

SRA. ELVSTED: Res. Era la minyona.

HEDDA (*Mira al voltant.*): Què hi faig aquí, al saló? Ah, ara ho recordo. (*S'asseu al sofà, s'estira i es frega els ulls.*) Quina hora és, Thea?

SRA. ELVSTED (*Mira el seu rellotge.*): Les set tocadés.

HEDDA: A quina hora ha tornat Tesman?

SRA. ELVSTED: Encara no ha tornat.

HEDDA: Que no ha tornat?

SRA. ELVSTED (*S'alça.*): No ha vingut ningú.

HEDDA: I nosaltres aquí, vetllant i esperant-los fins a les quatre de la matinada!

SRA. ELVSTED (*Es retorça les mans.*): Ah, i com l'he esperat!

HEDDA (*Badalla i parla amb la mà davant la boca.*): Ens ho podíem estalviar.

SRA. ELVSTED: Has pogut dormir una estona?

HEDDA: Sí, no he dormit pas malament. I tu?

SRA. ELVSTED: No he pogut aclucar els ulls en tota la nit. M'ha estat impossible, Hedda!

HEDDA (*S'alça i va cap a ella.*): Va, dona, va! No hi ha cap raó per passar tanta angúnia. Puc imaginar perfectament com han anat les coses.

SRA. ELVSTED: Com? Explica't!

HEDDA: Evidentment, la festa del conseller s'ha anat allargant...

SRA. ELVSTED: Oh, Déu, això és segur. Però, malgrat tot...

HEDDA: Aleshores, Tesman no deu haver gosat de tornar a casa per no trucar el timbre i fer soroll. (*Riu.*) Potser tampoc no volia deixar-se veure després dels excessos de la festa.

SRA. ELVSTED: Però, Hedda... On et sembla que pot haver anat?

HEDDA: Doncs a casa de les ties, evidentment! Segur que s'hi ha quedat a dormir. Encara hi té la seva antiga cambra.

SRA. ELVSTED: No, no pot ser a casa les ties, perquè acaba d'arribar per a ell una carta de la senyoreta Tesman. És allà al damunt.

HEDDA: Ah? (*Mira el sobre.*) Sí, és la lletra de la tia Julia-ne. Llavors deu ser a casa del conseller, i Ejler Lovborg, coronat de pàmpol, els deu estar llegint el seu llibre.

SRA. ELVSTED: Ah, Hedda, això no t'ho creus ni tu.

HEDDA: Saps que ets bastant poca cosa?

SRA. ELVSTED: Potser sí que tinc aquesta desgràcia.

HEDDA: A més, estàs morta de cansament.

SRA. ELVSTED: Sí, estic morta de cansament.

HEDDA: I per això, ara faràs el que et diré. Te n'aniràs a la meua cambra i t'estiraràs al llit.

SRA. ELVSTED: Ah, no, no, ... No podria dormir.

HEDDA: Ja veuràs com sí.

SRA. ELVSTED: Però el teu marit deu estar a punt d'arribar... i jo vull preguntar-li...

HEDDA: Quan arribi, et cridaré.

SRA. ELVSTED: Ho faràs, de debò?

HEDDA: És clar que sí. T'ho prometo. Ara el que has de fer és dormir fins que arribin.

SRA. ELVSTED: Gràcies. Ho provaré. *(Se'n va per la sala del fons.)*

HEDDA s'apropa a la porta vidriera i obre les cortines. Llum del dia entra pels vidres, i omple l'estança. Treu de l'escriptori un petit mirall de mà; s'hi mira i s'arregla els cabells. Després va cap a la porta del rebedor i truca el timbre. Uns segons després apareix BERTA.

BERTA: Què desitja la senyora?

HEDDA: Vol carregar l'estufa? M'estic glaçant.

BERTA: No es preocupi que aviat tornarem a escalfar la cambra. *(Ajunta les brases i hi posa llenya al damunt. De sobte, es deté i para l'orella.)* Han trucat a la porta del jardí, senyora.

HEDDA: Vagi a obrir. Ja m'ocuparé jo de l'estufa.

BERTA: Aviat hi haurà flama.

BERTA surt del rebedor. HEDDA s'asseu al tamboret i carrega l'estufa. Pocs moments després entra JÖRGEN TESMAN per la porta del rebedor. Té l'aspecte cansat i una mica deprimat. Travessa la cambra de puntetes i vol esquitllar-se entre les cortines.

HEDDA (*Des de l'estufa sense alçar els ulls.*): Bon dia.

TESMAN (*Es gira.*): Hedda! (*S'apropa a ella.*) Déu meu... ja estàs llevada? Tan d'hora? Eh?

HEDDA: Que en fa d'estona, que estic llevada!

TESMAN: I jo que encara et feia al llit! Imagina't, Hedda!

HEDDA: No alcis tant la veu, t'ho prego. La senyora Elvsted és a la meva cambra i dorm.

TESMAN: Eh? La senyora Elvsted ha passat la nit aquí?

HEDDA: Sí, no ha vingut ningú a buscar-la.

TESMAN: No, és cert.

HEDDA (*Tanca la portella de l'estufa i s'alça.*): Què! Ens hem divertit força a casa del conseller?

TESMAN: Has passat ànsia per mi..., eh?

HEDDA: No, què t'has pensat? Et pregunto si ho has passat bé.

TESMAN: Sí, sí..., és clar! Sobretot al començament. Penso que va ser l'estona més interessant. Ejlert em va llegir fragments del seu llibre. Imagina't que vam arribar amb una hora d'anticipació... Brack encara havia de preparar mil coses... i l'Ejlert em va fer la lectura.

HEDDA (*Seu en una cadira a la dreta de la taula.*): Ah, sí? Explica-m'ho.

TESMAN (*Seu en un dels tamborets vora l'estufa.*): Saps, Hedda? Quina obra! No t'ho pots imaginar! Serà, sense cap mena de dubte, una de les coses més remarcables que mai han estat escrites! Figura't!

HEDDA: És possible. Però això, ara, no m'interessa gaire...

TESMAN: T'haig de confessar una cosa, Hedda... A mesura que Ejlert llegia, s'apoderava de mi un sentiment pervers.

HEDDA: Pervers?

TESMAN: Sí, he tingut enveja que Ejlert hagi pogut escriure un llibre així. Imagina't, Hedda!

HEDDA: Sí, m'ho imagino.

TESMAN: I quan penso que —malgrat les qualitats que té— encara és completament incorregible, per desgràcia.

HEDDA: Vols dir que té més ganes de viure que altres, no?

TESMAN: Déu meu, no! Però és un home que no té mesura, ho entens?

HEDDA: I com ha acabat la festa?

TESMAN: Em sembla que gairebé podríem dir-ne una bacanal. M'ho sembla, Hedda!

HEDDA: I ell, anava coronat de pàmpols?

TESMAN: De pàmpols? No, no ho he vist pas. Però ha fet un discurs llarg i confús sobre una dona que l'ha inspirat en la seva tasca. Sí, així s'ha expressat.

HEDDA: N'ha dit el nom?

TESMAN: No, això no. Però no puc creure sinó que es tracta de la Senyora Elvsted. Tu, fixa-t'hi, i ja veuràs com tinc raó.

HEDDA: I on us heu separat, tu i ell?

TESMAN: Al carrer, quan tornàvem. Hem sortit junts. Hem estat els darrers. I Brack ha sortit amb nosaltres, per pendre una mica l'aire. Hem decidit d'acompanyar Ejlert a casa. Saps? Havia begut una mica més del compte.

HEDDA: Ho puc ben creure.

TESMAN: Però ara ve el més estrany, Hedda! O potser hauria de dir el més trist. Oh, gairebé em fa vergonya..., per Ejlert..., d'explicar-t'ho.

HEDDA: De què es tracta?

TESMAN: Doncs mira; anàvem caminant cap a la ciutat i jo, casualment, em vaig quedar una mica enrera, m'entens?... potser durant dos o tres minuts, no pas més..., i llavors... imagina't, Hedda...!

HEDDA: Acaba, per Déu! Què va passar?

TESMAN: Sí..., quan accelerava el pas per abastar-los, saps què he trobat, eh?

HEDDA: Com vols que ho sàpiga?

TESMAN: Hedda, no en diguis res a ningú, sents? M'ho has de prometre per l'afecte que ens uneix a Ejlert! (*Treu una cosa de la butxaca.*) Imagina't! He trobat això!

HEDDA: No és el manuscrit que duia ahir al vespre?

TESMAN: Sí..., és el seu preciós, el seu irremplaçable manuscrit. L'ha perdut sense adonar-se'n!

HEDDA: I per què no li has tornat allà mateix?

TESMAN: No he gosat. Figura't! En l'estat en què es trobava!

HEDDA: I no ho has dit a ningú més?

TESMAN: És clar que no..., per respecte a Ejlert!

HEDDA: O sigui que no sap ningú que tu tens el manuscrit?

TESMAN: No, i no ho ha de saber ningú.

HEDDA: I de què heu parlat després?

TESMAN: No hi he tornat a parlar. Perquè, quan hem arribat a la ciutat, ha desaparegut de sobte amb dos o tres més. Imagina't.

HEDDA: Sí? El deuen haver acompanyat a casa.

TESMAN: Pot ser. I també Brack va continuar per un altre camí.

HEDDA: I tu, on has anat a parar?

TESMAN: Oh, jo i uns quants més, hem anat amb un company molt divertit, que ens ha convidat a prendre cafè a casa seva. Ara cal que reposi una mica, i després que Ejlert hagi tingut temps de dormir, m'arribaré a casa seva i li tornaré el manuscrit.

HEDDA (*Allarga la mà cap al manuscrit.*): No, no ho facis! Vull dir... no ho facis de seguida. Deixa-me'l llegir.

TESMAN: No, Hedda, estimada... No goso, de debò.

HEDDA: No goses?

TESMAN: No...; imagina com es desesperarà quan es llevi i no trobi el manuscrit. Has de saber que no en té cap còpia! Ell mateix m'ho ha dit.

HEDDA (*El mira fixament.*): Creus que és possible tornar-lo a escriure, refer-lo tot?

TESMAN: No..., em sembla que no seria possible. Perquè l'inspiració... saps?...

HEDDA: Sí, sí, me n'adono. (*Com de passada.*) Ah, ara que me'n recordo. Hi ha una carta per a tu.

TESMAN: Eh? Una carta?

HEDDA: L'han dut aquesta matinada.

TESMAN: De la tia Juliane! Imagina't! Què deu ser? (*Deixa el manuscrit damunt l'altre tamboret, obre la carta, la recorre amb la vista i salta.*) Oh! Hedda! Diu que la tieta Rina està molt greu!

HEDDA: Era previsible.

TESMAN: I que m'haig d'afanyar, si encara la vull veure viva. Hi vaig corrents.

HEDDA (*Reprimeix un somriure.*): Ara, hi aniràs corrents?

TESMAN: Oh, Hedda, estimada! Si acceptessis la responsabilitat de venir amb mi, eh?

HEDDA (*S'alça i diu amb un to cansat, de refús.*): No, no. Això, no m'ho demanis. No vull veure la malaltia, ni la mort. Et prego que m'estalviïs les coses lletges.

TESMAN: Està bé, està bé..., Déu meu! (*Es mou, nerviós, per l'estança.*) El meu barret! I l'abric! Ah, sí, són al rebedor! Espero no arribar massa tard, Hedda, eh?

HEDDA: Oh, si t'afanyes... Au, corre, corre...

Apareix BERTA a la porta del rebedor.

BERTA: A fora hi ha el conseller Brack, que demana si el poden rebre.

TESMAN: A aquestes hores? No, jo no el puc rebre ara!

HEDDA: Jo, sí. (*A BERTA.*) Faci entrar al senyor conseller. (*Berta se'n va.*)

HEDDA (*Baix, amb precipitació.*): El manuscrit, Tesman!

TESMAN: Sí, sí, dóna'm!

HEDDA: No, ja te'l guardaré jo.

Va cap l'escriptori i posa el manuscrit entre els llibres de la prestatgeria. Entra el conseller BRACK, mentre TESMAN intenta posar-se els guants amb nerviosisme.

HEDDA (*Saluda BRACK des de l'escriptori.*): És molt matiner!

BRACK: Eh que sí? (*A TESMAN.*) I vostè, ja està a punt de sortir altra vegada?

TESMAN: Sí, haig d'anar amb urgència a casa les meves ties. Imagini's! La pobra malalta està a les últimes.

BRACK: Ah, Déu meu! De debò? Doncs no el vull retenir en una circumstància tan greu!

TESMAN: Sí, sí, me n'hi vaig corrents. Adéu-siau, adéu-siau! (*Surt precipitadament per la porta del rebedor.*)

HEDDA (*S'apropa a BRACK.*): Sembla que no s'han pas avorrit, a casa seva senyor conseller.

BRACK: I tant que no! Encara no m'he tret la roba, senyora Tesman.

HEDDA: Què hem diu? Vostè tampoc?

BRACK: No..., ja ho veu. Però, què l'hi ha explicat Tesman?

HEDDA: Oh, només coses avorrides. Només m'ha dit que, després, ha anat a pendre cafè a casa d'algú.

BRACK: Sí, d'això també n'estic informat. Però em sembla que Ejlert Lövborg ja no hi era, m'equivoco?

HEDDA: No, ja l'havien acompanyat a casa.

BRACK: Ah..., Tesman també?

HEDDA: No, però, ha parlat d'uns altres.

BRACK (*Somrient.*): Jörgen Tesman és realment una ànima confiada, senyora Tesman.

HEDDA: Sí que ho és! Però, per què fa aquesta cara? Ha passat alguna cosa?

BRACK: Sí, podem dir que sí.

HEDDA: Vaja! Però, seiem, senyor conseller. M'ho explicarà amb més comoditat.

S'asseu a la part esquerra de la taula oval, BRACK, al costat d'ella, a la part més allargada.

HEDDA: Què em volia dir?

BRACK: Aquesta nit, jo tenia motius per investigar què feien i per on anaven els meus convidats. O més exactament, alguns dels meus convidats.

HEDDA: Suposo que Ejler Lovborg era un d'aquests.

BRACK: Evidentment.

HEDDA: Ara m'ha fet venir una veritable curiositat.

BRACK: Doncs no es tracta de res que no pugui explicar. La vetllada ha estat realment animadíssima.

HEDDA: Vaja, que la gent anava embalada!

BRACK: Al màxim.

HEDDA: Per què no m'ho explica una miqueta, senyor conseller?

BRACK: Lovborg era una de les persones que jo havia convidat prèviament. Però ell va refusar la invitació. Perquè vostè ja sap que ha esdevingut un altre home.

HEDDA: Sí, ho sé..., amb els Elvsted. Però ha acabat per anar-hi, no és així?

BRACK: Sí, i a més, senyora Tesman, aquesta nit, una inspiració sobtada ha tornat a fer canviar Lovborg.

HEDDA: Sí, ja m'han parlat d'aquesta mena d'inspiració.

BRACK: En aquest cas, ha pres unes proporcions violentes. I li han vingut noves idees. Suposo. Perquè els homes, per desgràcia, no ens mantenim tan fermes com caldria en els nostres principis.

HEDDA: Doncs vostè deu ser una excepció, senyor conseller. Deia que Lovborg...

BRACK: En resum: ha anat a parar als salons de la senyoreta Diana.

HEDDA: Diana?

BRACK: Sí, era la senyoreta Diana la que donava una festa per a un cercle escollit d'amigues i admiradors.

HEDDA: Aquesta Diana és... una dona pèl-roja?

BRACK: La mateixa.

HEDDA: Una mena de cantant?

BRACK: També..., i a més, una caçadora. Practica la caça de l'home. Segur que vostè n'ha sentit parlar. En els seus bons temps, Ejlert Lövborg fou un dels seus protectors més decidits.

HEDDA: I la festa, com ha acabat?

BRACK: De la manera menys gloriosa. De la rebuda més tendra, la senyoreta Diana ha passat als cops.

HEDDA: Contra Lövborg?

BRACK: Sí. Sembla que Lövborg l'ha acusada, a ella o a les seves companyes d'haver-lo robat. Ha dit que havia perdut la cartera i altres coses. En un mot, va fer un escàndol increïble.

HEDDA: I com ha acabat?

BRACK: Amb una veritable batalla campal de dames i cavallers. Per sort ha arribat la policia.

HEDDA: Què diu? La policia?

BRACK: Sí, i sembla que la broma li costarà cara a aquest desaforat d'Ejlert Lövborg.

HEDDA: Què?

BRACK: Es veu que s'ha resistit. Ha donat una plantofada a un dels agents i li ha esquinçat la guerrera. Se l'han endut a la comissaria.

HEDDA: I vostè, com ho ha sabut?

BRACK: Per la mateixa policia.

HEDDA (*Mirant fixament davant seu.*): Així ha acabat. No hi ha hagut corona de pàmpols.

- BRACK: Corona de pàmpols?
- HEDDA (*Canviant de to.*): Però, digui'm, senyor conseller, què l'ha induït a seguir la pista d'Ejlert Lövborg, a espiar-lo d'aquesta manera?
- BRACK: D'entrada, no em pot ser indiferent que la policia, en el curs del procés verbal, descobreixi que Lövborg venia directament de casa meua.
- HEDDA: Què diu, hi ha un procés verbal?
- BRACK: És clar. No crec que això ens hagi de preocupar més. Però em sembla que, com a amic de la família, tenia el deure d'informar a vostè i Tesman de les aventures nocturnes d'aquest home.
- HEDDA: Però, per què, senyor conseller?
- BRACK: Perquè tinc la seriosa sospita que vol utilitzar-la a vostè com una mena de pantalla.
- HEDDA: Com se li ha acudit, això?
- BRACK: Déu meu, només cal tenir ulls per veure-ho! Pensi, senyora Tesman que aquesta senyora Elvsted no deixarà la ciutat tan aviat com això.
- HEDDA: Però si hi hagués alguna cosa entre ells dos, tindrien molts altres llocs per trobar-se.
- BRACK: No pas una llar burgesa com aquesta. Des d'ara, totes les cases decents tancaran les portes a Ejlert Lövborg.
- HEDDA: I vostè creu que jo hauria de fer el mateix, no és cert?
- BRACK: Sí, confesso que em resultaria més que lamentable veure que aquest senyor continua tenint entrada a aquesta casa. Si un element d'aquesta mena es fiqués...
- HEDDA: Dins el triangle?
- BRACK: Justament. Per a mi suposaria la pèrdua d'una llar.
- HEDDA (*L'esguarda somrient.*): Ah..., ser el gall del galliner..., això és el que busca, vostè.
- BRACK (*Assenteix lentament i abaixa la veu.*): Sí, és el meu

objectiu. I lluitaré per ell... amb tots els mitjans que tingui a l'abast.

HEDDA (*Desapareix el somriure de la seva cara.*): Vostè és un home perillós..., quan es tracta de jugar fort.

BRACK: Ho creu, de debò?

HEDDA: Sí, ho començo a creure. I estaré tranquil·la, mentre no em tindrà del tot a les seves mans.

BRACK (*Amb un somriure ambigu.*): Oh, senyora Hedda, potser sí que té raó! No sé si estaria en condicions d'emprescindre una cosa o altra en aquest sentit.

HEDDA: Ep, senyor conseller... Jo diria que m'està amenaçant.

BRACK (*S'alça.*): Ni remotament! Per poder defensar un triangle, cal que sigui producte d'una decisió lliure.

HEDDA: Jo també ho crec.

BRACK: Bé, ja he dit tot allò que havia de dir. I ara, cal que torni a casa. Adéu-siau, senyora Tesman! (*Va cap a la porta vidriera.*)

HEDDA (*S'alça.*): Vol passar pel jardí?

BRACK: Sí, és més curt.

HEDDA: A més, li agrada entrar i sortir per les portes del darrera.

BRACK: Exacte. No em desagrada. No hi tinc res en contra. De vegades resulta excitant.

HEDDA: Sí, ens exposem que ens disparin un tret. No vol dir això?

BRACK (*Somrient, ja a la porta.*): Què diu? Ningú no dispara sobre un gall domesticat.

HEDDA (*També somriu.*): No, és cert, sobretot quan només n'hi ha un.

Se saluden somrients, amb una inclinació de cap; BRACK se'n va, i ella tanca la porta darrera d'ell. HEDDA resta dreta uns moments vora la vidriera i mira fora,

pensativa. Finalment, retrocedeix i, amb precaució, dóna una ullada a través dels cortinatges. Després, se'n va cap a l'escriptori, agafa el manuscrit de LÖVBORG dels prestatges i es disposa a fullejar-lo. La veu de BERTA sona forta al rebedor; HEDDA gira el cap, a l'aguait i, veloçment, fica el manuscrit al calaix de l'escriptori i amaga la clau al porta-plomes. EJLERT LÖVBORG, amb abric, amb el barret a la mà, obre la porta amb violència. Té una expressió desesperada i excitada.

LÖVBORG (*A la porta, cap enrera.*): Li dic que haig d'entrar! (*Tanca la porta es gira, veu HEDDA, es domina i saluda.*)

HEDDA (*Dreta vora l'escriptori.*): Senyor Lövborg, veig que ve una mica tard a buscar Thea.

LÖVBORG: O massa d'hora a veure-la a vostè..., excusi'm.

HEDDA: Com sap que ella encara és aquí?

LÖVBORG: M'han dit a la seva pensió que no hi havia anat a dormir.

HEDDA (*Va cap a la taula.*): Quina cara feien, quan li han donat aquesta notícia?

LÖVBORG (*La mira amb aire d'interrogació.*): Quina cara feien?

HEDDA: Vull dir si feien l'expressió d'amagar alguna cosa.

LÖVBORG (*Ho entén de sobte.*): Ah, sí! És clar! Jo l'arrossegava a ella en la meua caiguda! D'altra banda, no he observat res d'especial en la cara d'aquella gent. Tesman és al llit, no?

HEDDA: Suposo.

LÖVBORG: A quina hora ha arribat?

HEDDA: Molt tard.

LÖVBORG: No li ha explicat res?

HEDDA: Sí, m'ha dit que a casa del conseller Brack hi ha hagut força animació.

LÖVBORG: I res més?

HEDDA: No, em sembla que no. A més, jo estava terriblement cansada.

Entra la SENYORA ELVSTED per les cortines.

SRA. ELVSTED (*Es llança cap a ell.*): Oh, Lövborg..., per fi!

LÖVBORG: Per fi..., i massa tard.

SRA. ELVSTED (*El mira plena de por.*): Massa tard? Per què?

LÖVBORG: Per tot, jo ja estic acabat.

SRA. ELVSTED: Oh, no..., no ho diguis, això!

LÖVBORG: Tu mateixa ho diràs, quan te n'assabentis.

SRA. ELVSTED: No vull saber res.

HEDDA: Potser volen parlar a soles. Jo em retiro.

LÖVBORG: No, quedí's, li ho prego. Vull que també ho sàpiga.

SRA. ELVSTED: Però, si ja t'he dit que no vull saber res!

LÖVBORG: No es tracta de les aventures d'aquesta nit.

SRA. ELVSTED: Doncs, de què?

LÖVBORG: A partir d'ara, els nostres camins s'han de separar.

SRA. ELVSTED: Separar?

HEDDA (*Involuntàriament.*): Ho sabia!

LÖVBORG: Sí, perquè ja no et puc donar més feina, Thea.

SRA. ELVSTED: I m'ho dius així! Com si res! Vols dir que ja no et podré ajudar com fins ara? Però si encara hem de fer moltes coses plegats!

LÖVBORG: Des d'avui, no tinc intenció de fer res.

SRA. ELVSTED (*Amb un desencís profund.*): Què faré ara amb la meua vida?

LÖVBORG: Cal que provis de viure com si no m'haguessis conegut mai.

SRA. ELVSTED: Però si no puc!

LÖVBORG: Prova-ho, Thea. Torna a casa teva.

SRA. ELVSTED (*Excitada.*): Mai de la vida! Allà on vagis, et seguiré! No puc permetre que te'm treguis de sobre tan fàcilment! Vull quedar-me aquí i ser al teu costat quan surti el llibre.

HEDDA (*A mitja veu, nerviosa.*): Ah, sí! El llibre!

LÖVBORG (*Mira HEDDA.*): El nostre llibre, perquè és de tots dos; meu i de Thea.

SRA. ELVSTED: Sí, és així, ho sento dintre meu. Per això tinc el dret d'acompanyar-te quan el publiquin. Vull vetllar perquè siguis honorat i estimat com et mereixes. I vull compartir amb tu aquesta felicitat.

LÖVBORG: Thea, el nostre llibre no serà publicat.

HEDDA: Ah!

SRA. ELVSTED: Que no serà publicat?

LÖVBORG: Ja no pot ser-ho.

SRA. ELVSTED (*Amb un pressentiment dolorós.*): Lövborg, què ha passat amb el manuscrit?

HEDDA (*El mira amb tensió.*): Sí, què ha passat?

SRA. ELVSTED: Ho haig de saber. Tinc el dret de saber-ho. I de seguida.

LÖVBORG: Doncs... el manuscrit..., l'he estripat en mil bocins.

SRA. ELVSTED (*Fa un crit.*): Oh, no, no!

HEDDA: Però si no és...!

LÖVBORG (*La mira.*): Vol dir que no és veritat?

HEDDA (*Es domina.*): No, no..., si vostè mateix ho diu. Però m'ha semblat tan absurd.

LÖVBORG: I en canvi és veritat.

SRA. ELVSTED (*Es retorça les mans.*): Oh, Déu meu! Hedda, ha destruït la seva obra!

LÖVBORG: He destruït la meva vida. Per què no fer el mateix amb l'obra de la meva vida?

SRA. ELVSTED: I ho has fet aquesta nit!

LÖVBORG: Sí, ho sents?... En mil bocins. I els he llençat al mar. Ben lluny. I aquella aigua freda se'ls endurà. Navegaran amb els corrents marins. I després s'enfonssaran... més i més. Com jo, Thea.

SRA. ELVSTED: Saps el que has fet, Lövborg? Aquest llibre... Tota la vida em semblarà que has ofegat un fill acabat de néixer.

LÖVBORG: Tens raó. És com matar una criatura.

SRA. ELVSTED: Però, com has pogut? Aquest fill també era meu!

HEDDA (*Amb una veu gairebé àtona.*): Oh, el fill!

SRA. ELVSTED (*Respira amb dificultat.*): Així, s'ha acabat! Sí, sí, Hedda, me n'hauré d'anar.

HEDDA: Ara, penses anar-te'n?

SRA. ELVSTED: Oh, no sé què fer. Tot són ombres al meu voltant. (*Se'n va per la porta del rebedor.*)

HEDDA (*Resta quieta uns instants, a l'espera.*): No l'acompanya, senyor Lövborg?

LÖVBORG: Jo? Anar pels carrers al seu costat? És que potser vol que la comprometi?

HEDDA: Déu meu, no sé ben bé com han anat les coses, aquesta nit. És realment tan irreparable?

LÖVBORG: No es tracta tan sols d'aquesta nit. Ho sé perfectament. I ben mirat..., tampoc no tinc cap ganes de continuar vivint així. No puc tornar a començar. Aquesta dona ha acabat amb el meu goig de viure. No hi ha consol.

HEDDA (*Amb un esguard fix.*): Aquesta petita i simpàtica cretina ha posat els seus ditets en un destí humà. (*El mira.*) I amb tot..., com ha pogut tractar-la amb tanta duresa?

LÖVBORG: Oh, no em digui que l'he tractada amb duresa!

HEDDA: Destrossar d'aquesta manera allò que li ha omplert

la vida durant els anys darrers! No em dirà que això sigui tenir cor.

LÖVBORG: A vostè, Hedda, li puc confessar la veritat.

HEDDA: La veritat?

LÖVBORG: Però abans m'ha de prometre, donar-me la seva paraula que Thea no sabrà mai això que li revelaré.

HEDDA: Hi pot confiar.

LÖVBORG: Doncs, escolti: Tot el que he contat era mentida.

HEDDA: Vol dir..., això del manuscrit?

LÖVBORG: Sí, no l'he estripat. Ni l'he llençat al mar.

HEDDA: Ah, no? Doncs, on és?

LÖVBORG: D'altra banda, és cert que l'he destruït. Definitivament.

HEDDA: No entenc res.

LÖVBORG: Thea ha dit que la meva acció era com matar una criatura.

HEDDA: Sí, ho ha dit.

LÖVBORG: Però matar el fill no és el pitjor que pot fer un pare.

HEDDA: No és el pitjor?

LÖVBORG: No, i he volgut estalviar a Thea la notícia d'aquest crim.

HEDDA: I quin és aquest crim tan horrorós?

LÖVBORG: Suposí, Hedda, que després d'una nit folla i plena d'excessos, un home arriba cap el matí a casa seva i diu a la mare del seu fill: «Escolta, he anat aquí i allà. A aquests llocs i a aquests altres. I a tot arreu m'he endut el nen. I en un d'aquests llocs, l'he perdut. Ja no el tinc. El diable deu saber a quines mans ha anat a parar. Qui se n'ha apoderat.

HEDDA: Molt bé... molt bé..., però al cap i a la fi només es tracta d'un llibre.

LÖVBORG: Dins aquest llibre hi havia l'ànima pura de Thea.

HEDDA: Ho entenc.

LÖVBORG: Així, també pot entendre que no hi hagi pervindre, ni per a ella ni per a mi.

HEDDA: I ara, què pensa fer?

LÖVBORG: Res. Només vull una cosa: que s'acabi tot. Com més aviat, millor.

HEDDA (*Fa un pas cap a ell.*): Escolti, Ejlert Lövborg..., no podria procurar que aquesta fi fos plena de bellesa?

LÖVBORG: De bellesa? (*Somriu.*) Amb corona de pàmpols, com vostè deia?

HEDDA: Oh, no, ja no crec en les corones de pàmpols. Però que fos amb bellesa, malgrat tot. Que almenys una vegada hi hagi bellesa en alguna cosa! Adéu. Vagi-se'n... i no torni.

LÖVBORG: Adéu, senyora..., i salutdi Jörgen Tesman de part meva. (*Va a sortir.*)

HEDDA: No, esperi! Vull que s'endugui una cosa, com a record. (*Va a l'escriptori, n'obre el calaix, en treu la caixa de les pistoles i, amb una de les dues, s'apropa a LÖVBORG.*)

LÖVBORG (*La mira.*): Aquest és el record?

HEDDA (*Inclina lleugerament el cap en signe d'assentiment.*): Reconeix aquesta arma? Un dia el van apuntar amb ella.

LÖVBORG: Oh, tan de bó l'hagués fet servir aleshores!

HEDDA: Faci-la servir ara!

LÖVBORG (*Es guarda la pistola a la butxaca interior, damunt el pit.*): Gràcies.

HEDDA: I que sigui... amb bellesa! M'ho promet?

LÖVBORG: Adéu, Hedda Gabler. (*Se'n va per la porta del rebedor.*)

HEDDA (*Escolta durant una estona, vora la porta. Va a l'escriptori, en treu el manuscrit, el fulleja i en llegeix algunes ratlles, aquí i allà. Després va cap a l'estufa i s'asseu*

a la butaca; té el manuscrit a la falda. Després d'una pausa breu, obre la portella de l'estufa, llença uns quants fulls del manuscrit al foc i murmura.): Ara cremo el teu fill, Thea! Tu i els teus cabells rinxolats! (Llença més fulls a l'estufa.) El fill teu i d'Ejlert Lövborg. (Hi tira la resta.) Ja crema... estic cremant el fill!

ACTE QUART

El saló dels Tesman, al vespre. És fosc. Només al fons, a la cambra annexa, està encès el llum que penja damunt la taula. Són tancades les cortines de la porta vidriera.

HEDDA, vestida de negre, es passeja inquieta pel saló. Moments després, travessa l'obertura del fons i desapareix per l'esquerra. Sentim uns quants acords de piano, tocats amb força. Després reapareix HEDDA i torna al saló.

Procedent del fons dreta, BERTA travessa l'habitació del darrera i avança amb un llum encès, que col·loca damunt la tauleta situada davant el sofà que forma angle. Fa uns ulls d'haver plorat, i du cintes negres a la còfia blanca. Torna a anar-se'n sense fer soroll. HEDDA va cap a la porta vidriera, obre una mica el cortinatge i mira la foscor de fora.

Moments després arriba la SENYORETA TESMAN, de dol, amb capell i vel. Ve del rebedor. HEDDA va a rebre-la i li allarga la mà.

SRTA. TESMAN: Ja ho veus, Hedda, ens hem hagut de posar de dol. La meva pobra germana ha acabat de patir.

HEDDA: Ja ho sabia, com pot veure. Tesman m'ho ha fet comunicar.

SRTA. TESMAN: Sí, m'ha dit que t'ho faria saber. Però m'ha

semblat que havia de venir jo mateixa a anunciar la mort en aquesta casa plena de vida, la casa de Hedda.

HEDDA: És molt amable per part seva.

SRTA. TESMAN: Oh! Rina no havia de deixar-nos en aquest moment. En aquesta casa no hi hauria d'haver dol.

HEDDA (*Intenta canviar de conversa.*): Diu que no ha patit gens.

SRTA. TESMAN: No, ha estat un final dolç i tranquil. Ha tingut una alegria tan gran de poder veure Jörgen per darrera vegada i dir-li adéu... Encara no és aquí?

HEDDA: No. M'ha escrit que encara trigaria. Però, seguei, faci'm el favor.

SRTA. TESMAN: No, gràcies, estimada Hedda. M'agradaria, però tinc el temps tan just... Haig d'arreglar i vestir la pobra Rina. Vull fer-ho tan bé com pugui. Perquè baixi ben bonica a la tomba.

HEDDA: Necessita que l'ajudi?

SRTA. TESMAN: Oh, no! Ni pensar-ho! Hedda Tesman no s'ha d'ocupar d'aquesta mena de coses. Ni tan sols hi ha de pensar, en aquests moments.

HEDDA: Oh, els pensaments no podem pas aturar-los.

SRTA. TESMAN (*Sense canviar de to.*): Ai, senyor, el món és així, què hi farem! Ara, a casa meva; haurem de cosir la mortalla de Rina, i en canvi, en aquesta casa aviat caldrà cosir altres coses, em penso. Però serà una altra roba, gràcies a Déu!

Entra TESMAN per la porta del rebedor.

HEDDA: Has arribat, per fi!

TESMAN: Ah, tia Juliane, ets aquí! Amb Hedda, eh?

SRTA. TESMAN: Ja me n'anava, fill meu. Has fet tot el que m'havies promès?

TESMAN: No, tinc por d'haver oblidat la meitat de les

coses! Demà hauré de passar altra vegada per casa teva. Ara no sé on tinc el cap. No em puc acabar de concentrar.

SRTA. TESMAN: Jörgen, estimat, no t'ho hauries de prendre així.

TESMAN: No? Doncs com?

SRTA. TESMAN: Has d'estar content enmig del dolor. Content que hagi anat així. Com jo ho estic.

TESMAN: Sí, sí... tu penses en la tieta Rina.

HEDDA: Ara es trobarà molt sola, senyoreta Tesman.

SRTA. TESMAN: Sí, durant els primers temps. Però espero que no durarà gaire. La petita cambra de Rina no serà sempre buida, així ho espero.

TESMAN: Què dius? Vols posar-hi algú, eh?

SRTA. TESMAN: Oh, sempre trobaré algun pobret malalt que necessiti atencions i afecte..., per desgràcia.

HEDDA: I vol tornar a carregar amb una creu així?

SRTA. TESMAN: Una creu! Que Déu et perdoni, criatura! Per a mi no ha estat mai una creu!

HEDDA: Però si ha de tenir a casa una persona estranya...

SRTA. TESMAN: Oh, amb un malalt es fa amistat de seguida. I jo necessito tant viure per algú. A més, penso que —si Déu vol— també en aquesta casa hi haurà alguna cosa a fer per a una vella tia.

HEDDA: Oh, no en parli, de nosaltres.

TESMAN: La veritat és que podríem estar tan bé tots tres, si...

HEDDA: Sí?

TESMAN: Oh, res. Suposo que ja s'arreglarà tot. Bé cal esperar-ho, eh?

SRTA. TESMAN: Oh, ja veig que heu de tenir una conversa tots dos sols. *(Somriu.)* I potser Hedda t'ha de donar una notícia, Jörgen. Adéu-siau. Ara cal que torni a casa, amb Rina. *(En arribar a la porta es gira.)* Déu meu, és

tan estrany pensar que Rina és a casa i alhora ha anat a reunir-se amb el teu pobre pare!

TESMAN: Sí, sí, imagina't, tia.

La SENYORETA TESMAN surt per la porta del rebedor.

HEDDA (*Esguarda TESMAN d'una manera freda i escrutadora.*): Diria que aquesta mort t'ha afectat més a tu que a ella.

TESMAN: Oh, no és únicament la mort de la tieta Rina, saps? També estic molt anguniós per Ejlert.

HEDDA (*Ràpida.*): Li ha passat alguna cosa?

TESMAN: Aquesta tarda he anat corrents a casa seva per dir-li que el manuscrit estava en bones mans.

HEDDA: I què? No l'hi has trobat?

TESMAN: No, no hi era. Però després he trobat la senyora Elvsted i m'ha dit que havia estat aquí aquest matí.

HEDDA: Sí, així que tu has marxat.

TESMAN: I deu haver explicat que havia estripat el manuscrit, eh?

HEDDA: Sí, això ha dit.

TESMAN: Déu meu, això demostra que ha perdut el seny. I segur que llavors no t'has atrevit a tornar-li el manuscrit, eh?

HEDDA: No, no l'hi he tornat.

TESMAN: Però li has dit, almenys, que el teníem nosaltres?

HEDDA: No. (*Amb vivesa.*) I tu, no ho has dit pas a la senyora Elvsted?

TESMAN: No, no ho he volgut fer. Però tu li ho havies de dir, a ell. Pensa-ho. Què passaria si, en un accés de desesperació, fes un disbarat? Dóna'm el manuscrit, Hedda... Ara mateix me l'enduc a casa d'ell. On l'has posat... eh?

HEDDA (*Freda i immòbil, recolzada a la butaca.*): Ja no el tinc.

TESMAN: No el tens! En nom del cel, què dius?

HEDDA: L'he cremat, tot.

TESMAN: Cremat! Has cremat el manuscrit d'Ejler!

HEDDA: No cridis tant. Et podria sentir la minyona.

TESMAN: Cremat! Déu misericordiós! No, no, no pot ser!

HEDDA: És.

TESMAN: Però, tens idea del que has fet, Hedda? Has fet una utilització il·lícita d'un objecte trobat! És un delictes, o si no, pregunta-ho al conseller Brack.

HEDDA: Més val que no en parlis, ni amb el conseller Brack ni amb cap altra persona.

TESMAN: No, no... però, com has pogut fer una cosa tan increïble! Com t'ha pogut venir una idea semblant? Què t'ha agafat? Contesta'm, eh?

HEDDA (*Reprimint un lleuger somriure.*): Ho he fet per tu, Jörgen...

TESMAN: Per mi!

HEDDA: Quan, aquest matí, m'has dit que t'havia llegit la seva obra...

TESMAN: Sí, què?

HEDDA: M'has confessat que havies tingut enveja.

TESMAN: Déu meu, era una manera de parlar.

HEDDA: Sigui com sigui, no he pogut suportar la idea que un altre et fes ombra.

TESMAN (*Entre la joia i el dubte.*): Oh, Hedda! És cert això que dius? Però escolta..., saps?, fins ara no m'havia adonat que m'estimessis fins a aquest punt.

HEDDA: Doncs serà millor que sàpigues que, des de fa un quant temps... (*S'interromp i diu amb violència.*) No, no. Parla amb la tia Juliane. Ja t'ho dirà ella.

TESMAN: Oh, em sembla que t'entenc, Hedda! (*Ajunta les mans vivament.*): Oh, Déu del cel! És possible que sigui això, eh?

HEDDA: No cridis així. Et podria sentir la minyona.

TESMAN (*Amb somriure beatífic.*): La minyona! Aquesta sí que és bona, Hedda!... La minyona és la Berta. Jo mateix aniré a la cuina a donar-li la notícia.

HEDDA (*Es retorça les mans amb una mena de desesperació.*): Oh, em moro... Tot això m'ofega, no aguanto més!

TESMAN: Però, Hedda, què és el que no pots aguantar?

HEDDA (*Freda i dominant-se.*): Tot. Tot aquest ridícul, Jörgen.

TESMAN: Ridícul? És ridícul que jo em senti tant feliç? Ara, potser sí que serà millor no dir-li res, a Berta.

HEDDA: Per què no dir-ho?

TESMAN: No, encara no. Quant a la tia Juliane, ho ha de saber de seguida. I també haig d'explicar-li que comences a dir-me Jörgen, eh? Oh, quina alegria que tindrà!

HEDDA: Vols dir que sabrà que he cremat els papers d'Ejler Løvborg per tu?

TESMAN: Ah, no! És veritat. No m'en recordava del manuscrit. No ho ha de saber ningú. Però que pots cremar alguna cosa per amor meu, Hedda, això sí que ho ha de saber la tia Juliane! D'altra banda, m'agradaria saber si aquestes coses no passen sovint amb les joves casades que... eh?

HEDDA: Potser que ho preguntis a la mateixa tia Juliane.

TESMAN: Sí, aprofitaré qualsevol avinentesa per fer-ho. (*Torna a tenir una expressió inquieta.*) Oh, Senyor, aquest manuscrit! Quan hi penso! Serà una cosa terrible per al pobre Ejler!

La SENYORA ELVSTED, vestida com a la primera visita, amb abric i capell, entra per la porta del rebedor.

SRA. ELVSTED (*Després d'una breu salutació, parla de pressa i molt excitada.*): Oh, benvolguda Hedda! No t'enfadis si et torno a veure.

HEDDA: Què hi ha, Thea?

TESMAN: Passa alguna altra cosa amb Ejler Løvborg?

SRA. ELVSTED: Sí..., sí..., tinc tanta por que no li hagi passat alguna desgràcia!

HEDDA (*L'agafa per un braç.*): Ah... ho creus!

TESMAN: Però, Déu meu..., com li ha vingut aquesta idea, senyora Elvsted?

SRA. ELVSTED: Quan he arribat a la pensió, he sentit que la gent parlava d'ell. Oh, per la ciutat corren rumors increïbles sobre Ejler.

TESMAN: Sí, jo també ho he sentit. Però puc certificar que se n'ha anat a casa seva, a dormir. Segur, eh?

HEDDA: Què deia la gent, a la pensió?

SRA. ELVSTED: Oh, no he pogut saber res en concret. O bé no sabien res de nou, o bé han callat en veure'm. I no m'he atrevit a fer preguntes.

TESMAN (*Passeja inquiet.*): Cal esperar, cal esperar que els hagi entès malament, senyora Elvsted!

SRA. ELVSTED: No, no, estic segura que parlaven d'ell. He sentit que deien alguna cosa d'un hospital...

TESMAN: Hospital?

HEDDA: No, no és possible!

SRA. ELVSTED: I m'ha vingut de sobte una por horrorosa. M'he arribat al seu allotjament i he preguntat per ell.

HEDDA: Això has fet, Thea?

SRA. ELVSTED: Quina altra cosa podia fer? No podia viure ni un segon més en la incertesa.

TESMAN: Suposo que no l'ha trobat, eh?

SRA. ELVSTED: No, i la gent de la casa no en tenien notícies. M'han dit que no l'havien vist des de la tarda d'ahir.

TESMAN: Des d'ahir! Com poden dir-ho, eh?

SRA. ELVSTED: Oh, estic segura que li ha passat una desgràcia terrible...

TESMAN: Escolta, Hedda, què et sembla si m'arribés a la ciutat i procurés saber alguna cosa, eh?

HEDDA: No, no... tu no t'hi fiquis.

El conseller BRACK, amb el barret a la mà, entra per la porta del rebedor, que li obre BERTA. Té un aire greu i saluda en silenci.

TESMAN: Oh, és vostè, benivolgut conseller?

BRACK: Sí. Hi ha raons imperioses que m'obliguen a fer-los aquesta visita.

TESMAN: Per l'expressió que té, veig que ha rebut la nota de la tia Juliane.

BRACK: Sí, aquesta notícia també l'he rebuda.

TESMAN: No és trist, senyor conseller, eh?

BRACK: Home, amic Tesman..., depèn de com ens ho volgüem prendre.

TESMAN (*El mira insegur.*): És que ha passat alguna altra cosa?

BRACK: Doncs, sí.

HEDDA (*Tensa.*): Alguna cosa trista, senyor conseller?

BRACK: També depèn de com ens ho volgüem prendre, senyora.

SRA. ELVSTED (*Esclata.*): Oh, es tracta d'Ejlert Lövborg! Segur!

BRACK (*La mira un moment, inquisitiu.*): Com hi ha caigut. És que ja ho sap?

SRA. ELVSTED (*Alterada.*): No, no, no sé res, però...

TESMAN: En nom del cel, parli!

BRACK (*Alça les espatlles.*): Doncs bé..., sí! Resulta que Ejlert Lövborg ha ingressat en un hospital. Ara deu estar agonitzant.

SRA. ELVSTED (*Crida.*): Oh, Déu..., Déu meu!

HEDDA (*Involuntàriament.*): Ja...

SRA. ELVSTED (*En un lament.*): I ens hem separat sense reconciliar-nos, Hedda!

HEDDA (*Baix.*): Però Thea..., Thea!

SRA. ELVSTED (*Sense fer-ne cas.*): Hi vull anar! L'haig de veure viu!

BRACK: És inútil, senyora Elvsted. No el pot veure ningú.

SRA. ELVSTED: Però, expliqui'm almenys què li ha passat.

TESMAN: Suposo que no s'haurà...

HEDDA: Sí, estic segura que ho ha fet.

TESMAN: Oh, Hedda..., com pots?

BRACK (*Que no ha perdut de vista HEDDA.*): Per desgràcia, ho ha endevinat senyora Tesman.

SRA. ELVSTED: Oh, és espantós!

TESMAN: Amb la seva pròpia mà! Imagina't!

HEDDA: D'un tret de pistola.

BRACK: Ho ha tornat a endevinar, senyora Tesman.

SRA. ELVSTED: I quan ha passat, senyor conseller?

BRACK: Aquesta tarda. Entre les tres i les quatre.

TESMAN: Però, Déu meu! On ho ha fet?, eh?

BRACK (*Dubtant.*): On? Probablement a la seva cambra.

SRA. ELVSTED: Això no pot ser. Jo hi he anat entre sis i set.

BRACK: Doncs ho deu haver fet en algun altre lloc. No tinc més notícies. Només sé que l'han trobat amb un tret de pistola al pit.

SRA. ELVSTED: Oh! Quin horror! Pensar que havia d'acabar així!

HEDDA (*A BRACK.*): Diu que s'ha disparat... al pit?

BRACK: Sí, això he dit.

HEDDA: No al cap?

BRACK: No, senyora Tesman. Al pit.

HEDDA: Sí, el pit també es un bon lloc.

BRACK: Què vol dir?

HEDDA: Oh, res.

TESMAN: I diu que la ferida és greu?
BRACK: La ferida és mortal de necessitat. Potser a hores d'ara ja s'ha acabat tot.
SRA. ELVSTED: Sí, ho sento dintre meu! Tot s'ha acabat! S'ha acabat, Hedda!
TESMAN: Però, com ho ha sabut, tot això?
BRACK (*Breu.*): A través de la policia. M'ho ha dit un agent amb qui vaig parlar.
HEDDA (*Alçant la veu.*): Heus aquí, finalment, una acció!
TESMAN (*Espantat.*): Déu meu, Senyor, què dius Hedda?
HEDDA: Sí, ... un acte on hi ha bellesa.
BRACK: Hm..., senyora Tesman.
TESMAN: Bellesa! Quines coses de dir!
SRA. ELVSTED: Oh, Hedda, com pots parlar de bellesa?
HEDDA: Ejlert Lövborg s'ha fet justícia ell mateix. Ha tingut el coratge de fer allò que havia de fer.
SRA. ELVSTED: No, no ho crec pas. Ha obrat així en un moment de follia.
TESMAN: De desesperació!
HEDDA: Ni una cosa ni l'altra. I en tinc la certesa més absoluta.
SRA. ELVSTED: Sí, Hedda, sí! Ho ha fet en un moment de follia! Com quan va estripar el nostre manuscrit.
BRACK (*Sorprès.*): El manuscrit? Diu que ha estripat el manuscrit?
SRA. ELVSTED: Sí, la nit passada.
TESMAN (*Murmura, ple de terror.*): Oh, Hedda... Això ho pagarem car.
BRACK: Estripat? Hm... És curiós.
TESMAN (*Travessa la cambra, nerviós.*): Qui ho havia de dir, que Ejlert acabaria d'aquesta manera! Sense deixar res que pugui perpetuar el seu nom!
SRA. ELVSTED: Oh, si encara fos possible reconstruir l'obra!
TESMAN: Oh, sí, si fos possible! Eh? Donaria el que fos!...

SRA. ELVSTED: Potser ho és.

TESMAN: Què diu?

SRA. ELVSTED: (*Busca dins una butxaca.*): Sí, miri. He guardat les notes que feia servir per dictar-me el text.

HEDDA (*Fa un pas cap a ella.*): Ah!

TESMAN: Les té, senyora Elvsted?

SRA. ELVSTED: Sí, me les vaig endur quan vaig fugir, i encara les tinc a la meva brussa.

TESMAN: Deixi-me-les veure.

SRA. ELVSTED (*L'hi allarga un plec de papers anotats.*): És molt confús. Tot barrejat.

TESMAN: Si en poguéssim treure alguna cosa: imagini's! Potser podríem collaborar, tots dos.

SRA. ELVSTED: Oh, sí! Cal provar-ho, almenys.

TESMAN: Ens en podríem sortir! Cal que ens en sortim! Hi dedicaré la vida!

HEDDA: Tu, Jörgen? La teva vida?

TESMAN: Sí... o més exactament tot el temps de què disposi. Tota la meva feina pot esperar. Eh, que ho entens, Hedda? És que li dec, a Ejlert, com un monument a la seva memòria.

HEDDA: Sí..., potser sí.

TESMAN: Ara, estimada senyora Elvsted, hem d'unir els nostres esforços! Déu meu, no ens podem passar la vida lamentant allò que s'ha perdut, eh? Ens hem de tranquil·litzar, perquè així...

SRA. ELVSTED: Sí, sí, senyor Tesman. Faré tot el que podré.

TESMAN: Doncs, vingui. Cal examinar aquestes notes immediatament. On podem seure? Allà. No, millor que anem a la cambra del fons. Excusi'ns, senyor conseller. Vingui, senyora Elvsted.

SRA. ELVSTED: Oh, Déu meu, si ho aconseguim!

TESMAN i la SENYORA ELVSTED passen a l'altra cambra. La SENYORA ELVSTED es treu l'abric i el capell. Tots dos s'asseuen vora la taula, sota el llum encès que penja, i es lliuren a l'examen de les notes. HEDDA s'apropa a l'estufa i seu a la butaca. Uns segons després, BRACK va cap a ella.

HEDDA (*A mitja veu.*): Oh, conseller..., quin alliberament, pensar en aquesta fi d'Ejlert Lövborg!

BRACK: Alliberament, senyora Tesman? Sí, per a ell és, en efecte, una mena d'alliberament.

HEDDA: No..., parlo per mi. Saber que en aquest món encara és possible un acte veritablement lliure i coratjós; un acte damunt el qual brilla un esclat de bellesa.

BRACK (*Somriu.*): Però, benvolguda senyora Hedda...

HEDDA: Oh, ja sé què em dirà. Perquè vostè també és una mena d'especialista... sí, exactament igual que... ho veig perfectament!

BRACK (*La mira fixament.*): Potser Ejlert Lövborg ha significat per a vostè molt més del que mai s'ha confessat a vostè mateixa. M'equivoco?

HEDDA: No contestaré aquesta pregunta. Només sé que Ejlert Lövborg ha tingut el coratge de viure la vida a la seva manera. I ara, per acabar... aquesta gran acció, damunt la qual plana la bellesa! Ha posseït la força d'abandonar el seu lloc a la taula parada de la vida, i de deixar la festa tan aviat... per voluntat pròpia!

BRACK: Em sap molt de greu, senyora Hedda..., però em veig obligat a arrencar-la d'un somni tan bonic.

HEDDA: Un somni?

BRACK: Del qual tampoc no hauria trigat gaire temps a despertar-se.

HEDDA: Què vol dir?

BRACK: Que la mort d'Ejlert no ha estat voluntària.

HEDDA: No ha estat voluntària?

BRACK: No... Els fets no s'han esdevingut ben bé com els he explicat fa un moment.

HEDDA (*Tensa.*): Ha amagat alguna cosa? Parli!

BRACK: Hi he introduït algunes variacions per consideració a la pobra senyora Elvsted.

HEDDA: Quines?

BRACK: La primera: Ejlert ja és mort.

HEDDA: A l'hospital?

BRACK: Sí, sense haver recuperat el coneixement.

HEDDA: Què més s'ha callat?

BRACK: Que la tragèdia no s'ha produït a la seva cambra.

HEDDA: Oh, això no té gaire importància.

BRACK: Més de la que és pensa. Perquè tinc el sentiment de comunicar-li que Ejlert Lövborg ha estat trobat mort... al *boudoir* de la senyoreta Diana.

HEDDA (*Fa un esforç per alçar-se, però torna a caure a la butaca.*): Això és impossible, conseller Brack! No pot ser que avui hagi tornat a aquella casa!

BRACK: Hi era. Aquesta tarda. Hi a anat a reclamar alguna cosa que, segons ell, li havien robat. Deia incoherències sobre un fill perdut.

HEDDA: Ah..., era per això.

BRACK: He pensat que devia tractar-se del seu manuscrit. Però ara em diuen que ell mateix l'ha destruït. Potser el que buscava era la seva agenda.

HEDDA: Potser sí..., i és allà on l'han trobat?

BRACK: Sí, tenia a la butxaca una pistola descarregada. El tret havia estat mortal.

HEDDA: Un tret de pistola al pit!

BRACK: No... al pit, no. Al baix ventre.

HEDDA (*Alça els ulls i el mira amb expressió de disgust.*): Només em faltava això. Oh, la baixesa i el ridícul omplen com una maledicció tot allò que toco.

BRACÖ: Encara hi ha una altra cosa, senyora Tesman. Una cosa que podem qualificar de baixa i indigna.

HEDDA: I què és?

BRACK: La pistola que tenia...

HEDDA (*Respirant amb dificultat.*): Què?

BRACK: La devia haver robat.

HEDDA: Robat? No, això és fals! No ho ha fet!

BRACK: No hi ha altra explicació. Cal que l'hagi robat!...
Callem!

TESMAN i la SENYORA ELVSTED abandonen el lloc i passen al saló de davant.

TESMAN (*Amb les mans plenes de papers.*): Escolta, Hedda, em resulta gairebé impossible llegir amb aquesta llum. Imagina't!

HEDDA: Sí, és cert.

TESMAN: Ens permets seure una estona al teu escriptori, eh?

HEDDA: Sí, no em fa res. (*De pressa.*) No, espereu! Primer us faré una mica de lloc.

TESMAN: Oh, no cal, Hedda. En tindrem prou.

HEDDA: No, no, treuré coses i les deixaré damunt el piano.

Del fons dels prestatges retira un objecte cobert de fulls de paper plens d'anotacions; hi afegeix encara uns quants fulls, ho porta tot a la cambra del fons i desapareix per l'esquerra. TESMAN posa els seus papers damunt l'escriptori i hi trasllada el petit llum que es trobava a la tauleta del racó. Ell i la SENYORA ELVSTED seuen i reprenen la tasca. Torna HEDDA. Dreta, darrera la SENYORA ELVSTED, li acaricia dolçament els cabells.

HEDDA: 'Thea, estimada, com va aquest monument a Ejler Lövborg?

SRA. ELVSTED: Oh, Déu meu, serà molt difícil treure'n l'entrellat.

TESMAN: Ho hem d'aconseguir, costi el que costi. Al cap i a la fi, això d'ordenar els papers dels altres ha estat sempre la meva feina.

*HEDDA va a l'estufa i s'asseu en un dels tamborets.
BRACK se situa molt a prop d'ella, recolzat a la butaca.*

HEDDA (*En un murmurí*): Què deia de la pistola?

BRACK (*Amb lentitud*): Deia que devia haver-la robat.

HEDDA: I per què l'havia de robar?

BRACK: Perquè no hi ha altra explicació, senyora Tesman.

HEDDA: No?

BRACK (*Li dona un cop d'ull*): Evidentment, Ejler Lövborg ha estat aquí aquest matí. M'equivoco?

HEDDA: No.

BRACK: I vostè estava sola amb ell.

HEDDA: Sí, poca estona.

BRACK: I no ha sortit d'aquesta sala mentre ell era aquí?

HEDDA: No.

BRACK: Pensi-ho bé. No l'ha deixat sol, ni un instant?

HEDDA: Sí..., potser uns quants segons..., he sortit al rebedor.

BRACK: I durant aquest temps... on era la caixa de les pistoles?

HEDDA: Doncs era...

BRACK: Parli, senyora Hedda!

HEDDA: Damunt l'escriptori.

BRACK: Ha comprovat després si hi havia les dues pistoles?

HEDDA: No.

BRACK: Ni cal que ho faci. He vist la pistola que duia Löv-

borg. I tot seguit he reconegut la que vaig veure ahir,
i altres vegades en aquesta casa.

HEDDA: L'ha portada?

BRACK: No, la té la policia.

HEDDA: I què en farà, la policia?

BRACK: Buscarà el propietari.

HEDDA: I vostè creu que el trobarà?

BRACK (*S'inclina damunt d'ella i li murmura.*): No, Hedda
Gabler, no, mentre jo calli.

HEDDA (*Amb un esguard fugisser.*): I si vostè no calla?

BRACK (*Alça les espatlles.*): Sempre quedarà la possibilitat
de dir que la pistola fou robada.

HEDDA (*Amb resolució.*): Abans, la mort!

BRACK (*Somrient.*): Són coses que es diuen, però no es fan.

HEDDA (*Sense fer-ne cas.*): I si la pistola no fou robada...
i troben el propietari..., què?

BRACK: Déu meu, Hedda, això vol dir l'escàndol!

HEDDA: L'escàndol?

BRACK: Sí, l'escàndol, que li fa una por tan terrible. Com
és lògic, hauran de comparèixer davant el tribunal, vos-
tè i la senyoreta Diana. Aquesta senyora haurà d'expli-
car com van anar les coses. Si va ser un accident...,
o un assassinat. Va treure Ejlert la pistola per amena-
çar-la? I va ser aleshores que es va disparar? O bé ella
li va prendre la pistola, va engegar-li un tret i després
li va tornar a posar a la butxaca? És ben capaç. És una
dona que té molta personalitat, la senyoreta Diana!

HEDDA: Totes aquestes atrocitats no tenen res a veure
amb mi.

BRACK: No, però haurà de respondre a una pregunta. Per
què va donar aquesta pistola a Ejlert Lövborg. I quines
conclusions treuran d'aquest fet, una vegada provat?

HEDDA (*Abaixa el cap.*): És cert. No hi havia pensat.

BRACK: Per sort, no hi ha cap perill, si jo callo.

HEDDA (*Alça el cap i el mira.*): Així,estic a la seva mercè, senyor conseller. A partir d'avui em té lligada de peus i mans.

BRACK (*Abaixa el cap, en veu baixa.*): Estimada Hedda, no abusaré de la situació, cregui'm.

HEDDA: Tant se val! Em té al seu poder. Estic completament lliurada a vostè... depenc de la seva voluntat, del seu caprici. O sigui, que no sóc lliure... (*Salta.*) No, no suport la idea! Mai!

BRACK (*La considera amb un esguard irònic.*): Oh, bé, cal acostumar-se a allò que és inevitable. I treure'n algun partit.

HEDDA (*Respon a l'esguard d'ell.*): És possible. (*Va cap el escriptori, reprimeix un somriure involuntari i diu, imitant l'entonació de TESMAN.*) Què, Jörgen, ho estan aconseguint? Eh?

TESMAN: Déu sap com acabarà! En tot cas, Hedda, hi ha feina per a mesos.

HEDDA (*El mateix joc.*): Imagina't. (*Passa les mans, lleugerament, pels cabells de la SENYORA ELVSTED.*) No ho trobes estrany, Thea? Ara seus al costat de Tesman, com abans seies al costat d'Ejlert Lövborg.

SRA. ELVSTED: Oh, Déu! Si també pogués inspirar el teu marit!

HEDDA: Ho faràs, amb el temps.

TESMAN: Saps què, Hedda? Em sembla sentir ja dintre meu alguna cosa així. Però, per què no tornes amb el senyor conseller?

HEDDA: No us puc ajudar en res, a vosaltres dos?

TESMAN: No, de debò. (*Gira el cap.*) Senyor conseller, durant els dies que vénen, hauria de fer una mica de companyia a la meva muller.

BRACK (*Amb un esguard lateral a HEDDA.*): Per a mi serà un plaer extraordinari.

HEDDA: Moltes gràcies. Però aquest vespre estic cansada.
M'estiraré una miqueta al sofà.

TESMAN: Sí, sí, fes-ho, Hedda..., eh?

HEDDA va a la cambra del fons i tira les cortines darrera d'ella. Pausa breu. De sobte, sentim les notes d'una marxa molt violenta al piano.

SRA. ELVSTED (*Espantada, s'aixeca d'un salt.*): Ah! Què és això?

TESMAN (*Corre cap a l'obertura del fons.*): Però, Hedda, estimada! Com pots tocar així en una nit com aquesta! Pensa en la tieta Rina! I també en Ejlert!

HEDDA (*Treu el cap entremig de les cortines tirades.*): I en la tia Juliane. I en tots els altres. No tingueu por; ara callo. (*Torna a deixar les cortines tancades del tot.*)

TESMAN (*A l'escriptori.*): No li fa cap bé veure'ns ocupats en aquesta trista tasca. Sap què, senyora Elvsted? Pot anar a viure amb la tia Juliane. Jo hi vindré cada dia. I així treballarem tranquils, eh?

SRA. ELVSTED: Sí, potser sí que fóra millor.

HEDDA (*Des de la cambra del fons.*): Sento perfectament tot el que dius, Tesman. I jo, què hauré de fer totes les tardes?

TESMAN (*Fullejant papers.*): Oh, segur que el conseller Brack tindrà l'amabilitat de venir-te a veure!

BRACK (*Cridant alegre des de la butaca.*): Amb molt de gust, senyora Tesman! Si convé, vindré cada tarda, i ja veurà com trobem la manera d'omplir-les, vostè i jo!

HEDDA (*Amb una veu clara i distinta.*): Ho té ben estudiat, eh, conseller Brack? Això, és el que esperava. Ser l'únic gall del galliner,

Sona un dispar. TESMAN, la SENYORA ELVSTED i BRACK s'alcen espantats.

TESMAN: Oh..., ja torna a jugar amb les seves pistoles!

Obre les cortines i entra a la cambra del fons. La SENYORA ELVSTED el segueix. HEDDA jeu immòbil al sofà. Confusió. Crits. BERTA apareix per la dreta, aterroritzada.

TESMAN (*Cridant a BRACK.*): S'ha disparat un tret! Al cap!
Imagini's!

BRACK (*Que continua a la butaca, gairebé sense sentir.*):
Per Déu... Això no es fa!

TAULA

5 Ibsen, *per Feliu Formosa*.

HEDDA GABLER

15 Acte primer
49 Acte segon
81 Acte tercer
101 Acte quart

COL·LECCIÓ BIBLIOTECA TEATRAL

Primera època

1. Joan Maragall, *Nausica*.
2. Fedor Dostoievski, *Els germans Karamàzov*, adaptació escènica de Jacques Copeau i Jean Croué, traducció de Millàs-Raurell.
3. Ferran Soldevila, *Matilde d'Anglaterra*, prefaci de l'autor.
4. Charles Vildrac, *El paquebot Tenacity*, traducció de Carles Soldevila.
5. N. Rimski-Korsakov i V. J. Bielskin, *La rondalla del Tsar Saltan*, basat en un conte de Puixkin. Versió directa, adaptada a la música, de Joaquim Pena i Kallinik Gousseff.
6. N. Rimski-Korsakov i V. J. Bielskin, *Rondalla de la Vila Invisible de Kítej*. Traducció del rus, adaptada a la música, de Joaquim Pena i Rodolf J. Slaby.
7. Rabindranath Tagore, *El carter del rei*. Traducció i presentació de J. Carner Ribalta.
8. Marivaux, *La mare confident*, traducció de Ventura Gassol.
9. J. W. Goethe, *Egmont*, traducció de Joaquim Pena.
10. Victorià Vives, *Les «Humils Violetes»*.

Segona època

11. Luigi Pirandello, *És així, si us ho sembla*. Traducció de Bonaventura Vallespinosa, pròleg d'Enzo Laurretta.
12. Santiago Sans, *Fou llavors de «L'Ambigú»*, pròleg de Jaume Melendres.
13. Michel de Ghelderode, *La balada del Gran Macabre*. Traducció de Joan Argenté, pròleg de Ricard Salvat.
14. Peter Handke, *La Cavalcada sobre el llac de Constança*, traducció de Lluís Solà i Sala, pròleg de Jordi Coca.

15. Friedrich Dürrenmatt, *Ròmul el Gran*, traducció de Carme Serrallonga.
16. Karl Valentin, *Teatre de cabaret*, peces de l'espectacle «Tafalitats». Traducció de Feliu Formosa i Jaume Melendres.
17. Peter Weiss, *Marat-Sade*, traducció de Feliu Formosa.
18. Anton P. Txèkhov, *L'oncle Vània*, traducció de Feliu Formosa, pròleg de Jordi Coca.
19. Tennessee Williams, *Un tramvia anomenat Desig*, traducció de Jordi Arbonès.
20. Rodolf Sirera, *Arnau*.
21. Jordi Begueria, *Polypus malignus*, pròleg de Guillem-Jordi Graells.
22. Alfred Jarry, *Ubú, rei*, traducció de Joan Oliver, pròleg de Feliu Formosa.
23. Joan Abellan, *Despertar glaçat de primavera*.
24. August Strindberg, *Un somni*, traducció de Jem Cabanes.
25. William B. Yeats, *L'unicorn astral*, traducció de J. Carner-Ribalta.
26. Rainer W. Fassbinder, *Les llàgrimes amargues de Petra Von Kant*, traducció i pròleg de Jaume Melendres.
27. Maurice Maeterlinck, *Quatre variacions sobre la mort*, traducció i pròleg de Jordi Coca.
28. Agustí Bartra, *L'hivern plora gebre damunt el gerani*, pròleg de Feliu Formosa.
29. Jean Genet, *Les criades*, traducció de Miquel Martí i Pol, pròleg de Joan Abellan.
30. Joe Orton, *El facinerós és al replà*, traducció i pròleg de Jaume Melendres.
31. Llorenç Capellà, *El pasdoble*, pròleg d'Antoni Serra.
32. Jean Giraudoux, *Amfitrió 38*, traducció de Ramon Esquerra, pròleg de Guillem-Jordi Graells.
33. Edward Bond, *El salvat*, traducció de Guillem-Jordi Graells.
34. Josep M. de Sagarra, *Joan Enric*, pròleg de Xàvier Fàbregas.

Henrik Ibsen, poeta i dramaturg, va néixer a Skien (Noruega) el 1828, en una família de les més distingides i acomodades. Heretà molts trets del caràcter de la seva mare, luterana i d'una gran austeritat, la qual inculcà als fills la disciplina dels principis religiosos que professava. El pare era comerciant de fustes, enèrgic, actiu i excessivament després per galejar; el 1836 feu suspensió de pagaments i va perdre béns i amistats; només pogué salvar una petita finca a les afores de Skien, on es traslladà amb la família. El canvi de posició social accentuà la propensió a la tristesa del petit Ibsen. De 1842 a 1844, Henrik assistí a una escola de Teologia. Per guanyar-se la vida feia de dependent d'una farmàcia; a la rebotiga llegia els periòdics i s'interessà per la vida pública. La revolució francesa de 1848, les insurreccions d'Hongria i la guerra germano-danesa el treballaven i el mouen a pensar. Ingressa a la universitat de Cristiania (1850) i fa amistat amb Bjørson, Vinje i altres joves, amb els quals funda una revista satírica que fastiga els homes d'ordre i els prudentes conservadors de l'època. El 1851 ingressa com a dramaturg i director escènic al Teatre Nacional de Bergen. Es casa amb Susanne Thoresen. El 1857 passa al Teatre Noruec de Cristiania, que acabà fent fallida el 1862. Aquest contacte diari amb l'escena li serveix per adquirir una tècnica admirable. Les actituds d'Ibsen i la crítica social que conté el seu teatre provoquen les iras de molta gent. A mesura que apareixen les seves obres augmenten els adversaris i l'hostilitat dels compatriotes se li fa insuportable («Tots estaven contra mi; em van proscriure»). El 1864 Ibsen abandona el país. Viu de beques i d'ajuts d'amics. Resideix cinc anys, amb l'esposa i el fill, a Itàlia on escriu *Brand* i *Pier Gynt* (poemes dramàtics que consoliden la seva reputació i li proporcionen un cert benestar material), i a Alemanya fins el 1891, on escriu, entre altres *Casa de nines*, *Espectres*, *Un enemic del poble*, *La ànima del mar* i *Hedda Gabler*. El 1895 Ibsen s'installa definitivament a Cristiania i continua escrivint (*Solness, el constructor*, *El petit Eyolf*, *Joan Gabriel Borkmann* i *Quan despertarem d'entre els morts*). En complir setanta anys és objecte dels més alts honors per part dels seus compatriotes i dels admiradors d'arreu del món. El 1901 perd facultats fins restar sumit a l'ombra de la inconsciència. Mor el 23 de maig de 1906.